

Årsmelding 2004

Krisesentersekretariatet

Org. nr. 971 382 325
Storgata 11 0155 Oslo
Telefon: 23 01 03 41
Telefaks: 23 01 03 01
E-post: ks.sekretariatet@oslo.online.no
Web: www.krisesenter.com

Forord

Det var med glede og stolthet Kriresentersekretariatet, på vegne av medlemsentrene, mottok Åpen dør-prisen fra Ressurssenteret for pakistanske barn 21. desember 2004 i Oslo.

Denne prisen gir krisesentrenes arbeid stor tillit, og ikke minst legitimerer den kvinner og barns rett til et liv uten vold. Prisen er samtidig i tråd med fundamentet i krisesentrenes arbeid – døren er åpen for alle kvinner og deres barn som opplever vold og overgrep, og er i krise.

I innstillingen til prisen står det: Kriresenterne, ved siden av å hjelpe kvinner og barn i krisesituasjoner, har påtatt seg oppgaven å vekke storsamfunnet ved å angripe forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder vold mot kvinner. Dette er i seg selv en stor samfunnspolitisk oppgave.

Videre påpekes det at sentrenes arbeid har skapt en større åpenhet omkring et tema der lidelse i taushet var det vanlige. Samtidig som det er skapt større åpenhet, holder krisesentrene stadig åpen dør også for innvandrerkvinner og innvandrerbarn og har til og med innarbeidet egne rutiner for disse gruppene.

Selv om prisen er gitt for krisesentrenes utrettelige innsats med å skape trygghet for innvandrerkvinner og deres barn i krise, ønsker vi å presisere at møtet med voldsutsatte kvinner med annen etnisk bakgrunn, ikke er forskjellig fra møtet med norske kvinner i samme situasjon.

De er alle kvinner i krise, og føler samme smerte og sorg over å bli krenket. Alle er de en del av det norske samfunn og har samme krav på respekt og samme krav til likeverd.

En viktig årsak til at kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn er overrepresentert på krisesentrene er at de ofte har et begrenset nettverk og mange kan ikke det norske språket. Samtidig er det et faktum at mange av kvinnene har dårligere økonomi enn norske kvinner, og dermed dårligere muligheter til å klare seg på egen hånd. I tillegg frykter mange kvinner å bli sendt tilbake til hjemlandet av familien, eller de frykter å få avslag på søknad om opphold med bakgrunn i mishandlingsbestemmelsen i utlendingsforskriften.

Kriresentersekretariatet takker samtidig Ressurssenteret for pakistanske barn som gjennom prisen viser, at mennesker fra forskjellige kulturer har samme mål med sitt arbeid. Et samfunn med aksept for etnisk, kulturell, og religiøs variasjon, men et samfunn uten menns vold mot kvinner.

Dette kan kun oppnås ved en felles kamp mot undertrykking av alle kvinner. Samtidig må vi arbeide for å styrke integrering av kvinner med minoritetsbakgrunn slik at de får språk-opplæring, økonomisk handlefrihet og mulighet til å utvikle et rikholdig og solid nettverk av familie og venner på egne premisser.

Årsmeldingen gjenspeiler noe av organisasjonens arbeid for et samfunn der respekt, likestilling, verdighet og kjærlighet er målet for vår globale verden.

Daglig leder Tove Smaadahl

Innhold

Forord	s. 2
Innhold	s. 3
Organisasjonen	s. 4
Kontaktutvalget	s. 5
Interne møter	
Eksterne møter	
Årsmøtet	
Organisatorisk	
Økonomi	
Sekretariatet	s. 7
Administrasjon/medlemmer	
Statistikk	
Nyhetsbrev	
Informasjonsmateriell	
Rapporter	
Politisk arbeid	
Medlemssentre	
Regionkonferanser	
Konferanser, seminarer og undervisning	
Aksjoner	
Samarbeid og nettverk med andre organisasjoner	
Representasjon i utvalg-, referanse-, og arbeidsgrupper	
Høringer og innspill til offentlige rapporter	
Samarbeid med forskere og studenter	
Media	
Internasjonalt arbeid	s. 23
NORDISK nettverk om vold, kjønn og etnisitet	
DAPHNE-programmet	
Nordiske Kvinner mot Vold	
Nordisk referansegruppe	
Besøk i Zambia	
Masimanyane Womens Support Centre	
Rundbordskonferanse i Sør-Afrika	
Internasjonal konferanse i Italia	
Oppsummering	s. 29

Organisasjonen

Krisesentersekretariatet er en medlemsorganisasjon for 34 krisesentre/telefoner som arbeider med å sette problemstillingen til mishandlede og/eller voldtatte kvinner på dagsorden. Krisesentersekretariatet ble etablert i 1994, og blir drevet av en medlemskontingent basert på en liten prosentvis del av krisesentrenes/telefonenes totale budsjett.

Bakgrunnen for å danne sekretariatet var et ønske om å samles i en felles organisering som skal bidra til å styrke krisesentrene arbeid utad.

Et felles organ kan styrke en synliggjøring av krisesentrenes arbeid og menns vold mot kvinner. Samtidig vil krisesentrene bli en sterkere pressgruppe i forhold til myndigheter og lovgivende organer gjennom at vi står samlet. Krisesentersekretariatet arbeider ut fra Krisesenterbevegelsens plattform vedtatt på Landskonferansen i 1982 (Boks 1):

«VOLD MOT OG MISHANDLING AV KVINNER ER EN DEL AV KVINNEUNDERTRYKKINGEN. KVINNEUNDERTRYKKINGEN ER SAMFUNNSBESTEMT.

Vi ønsker derfor å angripe ethvert forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder vold mot kvinner. I dette arbeidet er vi partipolitisk nøytrale og ikke tilknyttet bestemte organisasjoner eller trossamfunn.

KVINNER ENES I KAMP MOT UNDERTRYKKING AV KVINNER - PRIVAT SÅVEL SOM SAMFUNNSMESSIG.

Ved siden av driften av det enkelte krisesenter/telefon, skal vi påvirke samfunnet til å endre syn på vold mot kvinner, ved blant annet å drive informasjonsarbeid, systematisk registrering av vold mot kvinner, følge opp aktuelle saker i pressen, bearbeide holdninger. Og kreve full offentlig finansiering på krisesentrenes/telefonenes premisser. Arbeidet skal i prinsippet være lønnet. Vi skal opprettholde kontakt mellom krisesentre/ telefoner og i størst mulig grad støtte hverandre i felles saker.»

Boks 1: Krisesenterbevegelsens plattform vedtatt på Landskonferansen i 1982.

Vi ønsker derfor å påvirke samfunnet til å endre sitt syn på menns vold mot kvinner gjennom å følge opp og ta tak i lover og retningslinjer som er ment å ivareta kvinners

rettssikkerhet, legge press på offentlige myndigheter gjennom direkte henvendelser, lobbying og samarbeid med andre kvinneorganisasjoner.

Krisesentersekretariatet skal drive holdningsskapende arbeid gjennom å drive utadrettet informasjon, systematisk registrere alle kvinner som tar kontakt med krisesentrene og påvirke til tiltak innenfor det offentlige hjelpeapparatet som ivaretar kvinner som har vært utsatt for mishandling og seksualisert vold.

Sekretariatet svarer også på høringer fra de forskjellige departementene. I tillegg koordinerer og videreformidler sekretariatet det store mangfoldet av reaksjoner som kommer både fra lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt plan. Sekretariatet utarbeider pressemeldinger og informasjonsmaterie, og er med på å profilere krisesentrenes arbeid utad. Parallelt jobbes det med å skape et tverrfaglig nettverk som på sikt både kan være premissleverandører og givere av ny og bredere innsikt i problemstillingen.

Internasjonalt samarbeid er svært viktig. Med midler fra Operasjon Dagsverk gjennom Forum for kvinner og utviklingsspørsmål (FOKUS) støtter vi et krisesenterprosjekt i Sør-Afrika. Vi deltar også på internasjonale konferanser, og gjennom flere nettverk og prosjekter deler vi erfaring og kompetanse som hvert enkelt land har opparbeidet seg rundt tematikken.

Krisesentersekretariatet er medlem av FOKUS som består av 64 kvinneorganisasjoner og kvinneutvalg i politiske partier, fagforbund, solidaritets- og bistandsorganisasjoner. FOKUS er et samarbeidsorgan mellom kvinneorganisasjonene i deres internasjonale arbeid, en bistands- og prosjektorganisasjon, et kompetanse- og ressurscenter i internasjonale kvinnespørsmål og en informasjonsaktør.

Årsmeldingen for Krisesentersekretariatet gir en kort oversikt over det arbeidet som er utført ved kontoret. Arbeidet skjer i nært samarbeid med Kontaktutvalget (KU) for Krisesentersekretariatet. Årsmøtet er Krisesentersekretariatets høyeste organ.

Kontaktutvalget

Det gis herunder en kort oversikt over arbeidet i Kontaktutvalget (KU). KU fungerer som Sekretariatets styre, og har arbeidsgiveransvar for daglig leder og det overordnede økonomiske ansvaret for kontoret. Det er utarbeidet egne retningslinjer for KUs mandat og funksjon. Representanter + vara blir valgt for to år av gangen. KU har i år 2004 bestått av følgende personer med vara (Boks 2):

Region Nord (2)

Medlem: Trude Langås
Sør Helgeland Krisesenter
Varamedlem: Evelyn Bentzen,
Tromsø krisesenter

Medlem: May Uteng Pedersen
Midt-Tromsø krisesenter
Varamedlem: Elfrid Karlsen
Vesterålen krisesenter

Region Vest (1)

Medlem: May Lise Skogøy
Haugesund og omegn Krisesenter
Varamedlem: Marit Hamre
Stavanger Krisesenter

Region Sør-øst (2)

Medlem: Heidi Olden Eng
Gjøvik Krisesenter
Varamedlem: Gunnhild Ramm Reistad
Betzy Krisesenter

Medlem: Tove Hægg Versland

Vest Agder Krisesenter
Varamedlem: Unni Kiil
Moss Krisesenter

Boks 2: Oversikt over kontaktutvalgets medlemmer med vararepresentanter i 2004.

Interne møter i 2004 (2005)

Kontaktutvalget har avviklet følgende møter i 2004:

19 - 20. januar	Oslo
13. feb.	Telefonmøte
04. mai	Oslo
01. - 03. juni	Color Line
04. - 05. oktober	Oslo
30. november	Telefonmøte
15. desember	Telefonmøte
24. - 25. januar 05	Oslo

Eksterne møter i 2004

KU har også vært representert på møter i eksterne råd og utvalg:

Trude Langås er fast representant til møter i Barne- og familiedepartementet (BFD). May Lise Skogøy er vararepresentant.

May Lise Skogøy har deltatt i evaluerings-gruppa, administrert av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), i forbindelse med krisesentrenes statistikkskjemaer

Heidi Olden Eng deltar i møter i den internasjonale prosjektgruppa.

Tove Hægg Versland sitter som KU's representant i Daphne prosjektet. Hun har vært ansvarlig for gjennomføringen av det lokale tiltaket i Vest-Agder i forbindelse med prosjektet.

Årsmøtet i 2004

Årsmøtet ble arrangert fredag 26. mars på Hotell Rica Maritim i Haugesund, og ble åpnet av Unni Kiil fra Moss krisesenter. Med bakgrunn i at Sekretariatet har eksistert i 10 år, fortalte hun om når og hvordan Krisesentersekretariatet ble dannet. Hun mente at alt arbeidet som er nedlagt gjennom årene, har ført til at vi i dag er blitt en slagkraftig organisasjon som har klart å skape et større fokus på vold mot kvinner i vårt samfunn. Unni ytret at krisesentrene var tjent med å ha tilhørighet til en aktiv paraplyorganisasjon. Samtidig presiserte hun at krisesentrene blir pålagt nye krav, nye oppgaver, men bevilgningene øker ikke.

Daglig leder av Sekretariatet gikk gjennom årsmelding, revidert regnskap og budsjett som ble godkjent.

KUs forslag til minimumsstandard for krisesentrenes innhold og tilbud, som hadde vært ute på høring, skapte stor debatt. En av grunnene for forslaget var Regjeringens bebudede forslag til endring av finansieringen av krisesentrene i 2005. Samtidig hadde NOU 2003:31 "Retten til et liv uten vold" foreslått et lovpålagt krisesentertilbud og meldeplikt til barnevernet, som igjen kunne utløse krav til krisesentrene. De fleste av deltagerne var enige i at det var viktig å være i forkant, og at det overordnede målet med å utarbeide rammer for krisesentrenes innhold og tilbud, først og

fremst er å gi et likt tilbud til voldsutsatte kvinner og deres barn. Samtidig måtte vi jobbe politisk for å tilstrekkelige økonomiske rammer, slik at krisesentrene kan gi et kvalitetssikret tilbud. Enkelte mente at de foreslåtte kravene var for detaljerte og uegnet for krisesentrenes formål. Samtidig fryktet noen av delegatene at sentrenes egenart, som et lavterskeltilbud, ville forsvinne.

Årsmøtet nedsatte en gruppe på tre kvinner som skulle omarbeide forslaget til krisesentrenes innhold og tilbud. Gruppen fikk mandat til å foreta endringene ut fra innspill som fremkom under debatten. KU fikk mandat til å godkjenne gruppas forslag.

Forslaget på etiske retningslinjer for medlemsentrene ble ikke vedtatt, men foreslått bearbeidet, for så å legges fram på årsmøte i 2005. Videre ble det vedtatt at årsmøtet skulle arrangeres over to dager fra neste år. Den ene dagen skulle vanlige årsmøtesaker behandles, og den andre dagen skulle være et medlemsmøte med faglig innhold

Etter den offisielle delen av årsmøtet var avsluttet, ble medlemsmøtet åpnet med innlegg om departementets organiseringen av bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel. Mona Dia fra Justisdepartementet og Vigdis Bryhn fra Barne- og familiedepartementet orienterte. Til slutt fortalte Dorit Otzen fra Reden i Danmark, om de erfaringene organisasjonen har med støtte og hjelp til ofrene som hadde tatt kontakt.

Organisatorisk

Tove Hægg Versland har hatt personal og HMS ansvar i hele perioden.

Kontaktutvalget har behandlet 67 saker i 2004. I tillegg til å arbeide ut fra KUs gitte mandat, har KU-medlemmene vært viktige bidragsytere til høringer og rapporter.

KU har i samarbeid med daglig leder søkt og fått innvilget midler til å drive et prosjekt som først og fremst er rettet mot å organisere og koordinere et helhetlig bistand og hjelpetilbud til ofre for menneskehandel ut fra gitte rettigheter. Prosjektet skal også koordinere et reetableringstilbud til de kvinnene som søker asyl i landet, eller søker arbeidstillatelse med

bakgrunn i pågående etterforskning eller rettsak mot bakmennene for menneskehandel. KU har, etter å ha utlyst stillingen som prosjektkoordinator, ansatt en person i 100 % stilling fra 1. januar 2005.

Årsmøtet vedtok i 2003 en felles taushetsinstruks for medlemmene. KU har i den anledning utarbeidet en detaljert veileder for bruk av instruksjonen for medlemmene .

Med mandat fra årsmøtet i 200 har KU vedtatt den valgte gruppas forslag til endring av minimumsstandard for medlemsentrenes innhold og tilbud.

KU har i samarbeid med daglig leder planlagt, tilrettelagt og gjennomført konferansen Nordiske Kvinner mot Vold. Konferansen ble arrangert i september i Kristiansand, og 183 personer deltok.

KU har sammen med daglig leder planlagt og fordelt ansvarsoppgaver for årsmøtet i 2005.

Økonomi

Sekretariatets regnskapsfører er Lauritzen Regnskap A/S. Geir Bakke er sekretariatets statsautoriserte revisor som reviderer alle regnskap og prosjekter. Medlemmer av Krisesentersekretariatet har gjennom kontrakt forpliktet seg til å betale 1,5% av totalt budsjett for året i kontingent, med en øvre grense på kr. 50 000.

I tillegg til medlemskontingenten har Sekretariatet søkt, og fått innvilget midler både fra FOKUS, Barne- og familiedepartementet, Politi- og justisdepartementet og Sosial- og helsedirektoratet.

Midlene har gått til å arrangere konferansen Nordiske Kvinner mot Vold 2004, deltagelse på internasjonale konferanser og oppfølging av ofre for menneskehandel.

Krisesentersekretariatet har også i løpet av 2004 hatt inntekter for å holde innlegg og workshop på nasjonale og Nordiske konferanser, undervisningsinstitusjoner og seminarer. For å administrere prosjektarbeidet i Sør Afrika, har vi mottatt midler fra Operasjon Dagsverk gjennom FOKUS. Organisasjonen har også i løpet av året hatt

inntekter på salg av filmen ”kode 6” og veiledningsheftet som ble utarbeidet i 2002. Krisesentersekretariatet har etter søknad fått innvilget midler gjennom Regjeringens handlingsplan mot handel med kvinner og barn, til å drive den nasjonale krise- og informasjonstelefonen, samt koordinere bistand og sikre oppholdssteder til ofre for menneskehandel. Det er ansatt en person i 100 % stilling til å drive prosjektet som har oppsatt i januar 2005. Det er inngått en samarbeidsavtale med Oslo krisesenter som skal betjene krise- og informasjonstelefonen natt og helg.

Sekretariatet

Administrasjon/medlemmer

I 2004 ble Krisesentersekretariatet drevet av 30 krisesentre og 4 krisetelefoner. I boks 3 finnes en oversikt over alle medlemssentrene/telefonene. Voss krisesenter, Trondheim krisesenter og Samiske krise- og incestsenter har meldt seg inn i organisasjonen med virkning fra 1. januar 2005

Alta krisetelefon
Aust-Agder krisesenter for kvinner
Betzy krisesenter
Bodø krisesenter
Gjøvik krisesenter
Haugesund og omegn krisesenter
Harstad krisesenter
Indre Østfold krisesenter
Kongsberg krisesenter
Krisesenteret for Ytre Helgeland
Krisetelefonen i Flora
Krisetelefonen i Førde og omegn
Krisetelefonen i Indre Sogn
Krisesenteret for kvinner i Sunnhordland
Lofoten krisesenter
Midt Troms krisesenter
Mosjøen krisesenter
Moss krisesenter
Narvik krisesenter
Nord-Trøndelag krisesenter
Odda og omland krisesenter
Oslo krisesenter
Orkdal og omegn krisesenter
Rana krisesenter
Romerike krisesenter
Sogn og Fjordane krisesenter
Sunnmøre krisesenter
Stavanger krisesenter
Sør Helgeland krisesenter
Tromsø krisesenter
Vest Agder krisesenter
Vesterålen krisesenter
Vest Finnmark krisesenter
Vestfold krisesenter

Sekretariatets kontor ligger i Storgata 11, 0155 Oslo. Organisasjonen har en person ansatt i hel stilling, med stillingsbetegnelsen daglig leder. Vi deler lokaler med ulike frivillige organisasjoner som har en betjent resepsjon.

I 2004 hadde kontoret 2241 registrerte henvendelser fra krisesentre, offentlige etater, journalister, studenter, advokater, forskere andre organisasjoner i inn - og utland, enkeltpersoner m.m. På grunn av den store arbeidsmengden på kontoret blir ikke brev, faks og e-post kategorisert. Fra denne registreringen ligger det derfor henvendelser både fra offentlige etater, enkeltpersoner, medlemmer osv. De registreringene som er registrert i kategorier, er bare telefonhenvendelser (tabell 1).

Kategori År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Medlemssentre	372	392	495	452	333	347	332
Andre sentre	124	121	95	54	28	23	30
Forskere/ studenter	45	59	75	75	51	70	51
Myndigheter	136	142	166	132	136	114	109
Organisasjoner	174	202	149	120	102	112	122
Journalister	103	96	304	281	303	342	246
Andre land	81	114	51	54	42	45	36
Brev			178	289	320	236	277
E-post			425	574	825	894	791
Faks			82	78	51	53	98
Advokater/ politi			31	45	37	53	29
Privatpersoner			124	139	122	122	120
Andre	95	85					
Sum	1130	1216	2175	2293	2350	2411	2241

Tabell 1: Oversikt over antall henvendelser til Krisesentersekretariatet 1998-2004.

Statistikk

I 2003 ble det som et prøveprosjekt ført like statistikker for alle landets krisesentre. Skjemaene ble i løpet av dette året evaluert, og alle krisesentrene er gjennom Rundskriv Q-1/04 forpliktet til å bruke de nye registrerings-skjemaene som ble distribuert, og vil bli innsamlet av Nasjonalt Kunnskapssenter for vold og traumatisk stress (NKVTS).

NKVTS vil på bakgrunn av de innsamlede statistikker, bearbeide disse og utarbeide en felles statistikkrapport for 2004.

Krisesentersekretariatet har derfor bare innhentet antall brukere, overnattingsdøgn og dagbrukere og krisetelefoner fra medlems-sentrene. Alle statistikker, årsmelding og rapporter om arbeidet som er gjennomført av

Sekretariatet, er lagt ut på hjemmeside på Internett (www.krisesenter.com).

Nyhetsbrev

Sekretariatet har gitt ut Nyhetsbrevet tre ganger i år, og daglig leder sitter som ansvarlig redaktør. Nyhetsbrevet tar opp aktuelle saker som angår medlemssentrene arbeid, lovendringer, debatter om temaer relatert til menns vold mot kvinner og deres barn, referater fra sentrale møter og konferanser, innlegg fra andre organisasjoner og fra medlemssentrene. Nyhetsbrevet formidler også informasjon om relevante kurs og nye bøker og tidsskrifter.

Sekretariatet har i løpet av året sendt ut relevante rapporter, samt informasjon om lovendringer, utlysning av midler, forslag til lovendringer, høringer, tiltak, pressemeldinger, samt nyheter som har stor betydning for arbeidet på krisesentrene.

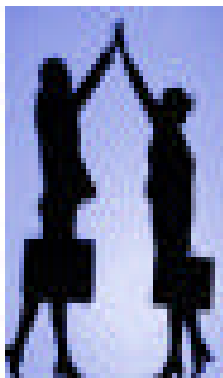
Å være oppdatert på det som skjer både på den politiske arena sentralt, samt informasjon om samfunnsdebatter generelt, er med på å skape større engasjement hos vakter og ansatte på krisesentrene. Krisesentersekretariatet anser informasjon til medlemmene som en meget viktig del av arbeidet i organisasjonen. Samtidig er det med på å sikre kvaliteten på krisesentrene arbeid.

Informasjonsmateriell

Vi bryr oss på arbeidsplassen!

Krisesentersekretariatet får flere henvendelser i året fra tillitsvalgte eller andre som er gitt personalansvar om hva de skal gjøre når en ansatt blir utsatt for vold i nære relasjoner.

I Norge er det fram til i dag ikke blitt gjennomført noen samlet innsats for å ta opp det ansvar som arbeidsgivere og fag- forbund og organisasjoner kan og bør ta for å bidra til å forebygge problemene og gi støtte til den voldsutsatte og utøveren.

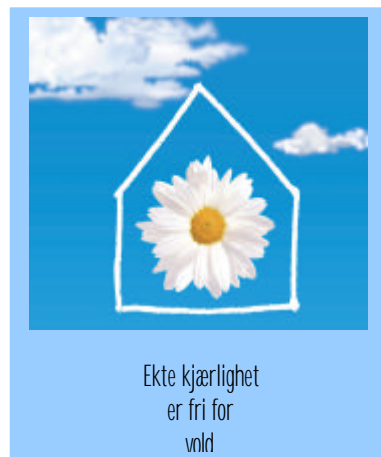
Voldsutsatte kvinner kan få problemer med å ivareta sitt arbeid da konsekvensen av volden ofte gir konsentrasjonsproblemer, søvnproblemer og psykiske belastninger. Dette fører til sykemeldinger som igjen skaper problemer for den utsatte, men også for medarbeiderne på arbeidsplassen.

Det er samtidig av største viktighet at menns vold mot kvinner ikke forblir skjult og fortiet. Arbeidsplassen er derfor en viktig arena for diskusjoner om likestilling og vold i nære relasjoner.

Sekretariatet så derfor behovet for å utarbeide en veileder om muligheter og rettigheter for kvinner utsatt for vold i nære relasjoner.

Krisesentersekretariatet har hatt kontakt med både LO og NHO, og arbeidsgiverorganisasjonene vil i løpet av 2005 ta opp dette som et tema, og trykke og distribuere veilederen til sine medlemmer.

”Ekte kjærlighet er fri for vold” var overskriften på den nasjonale kampanjen som ble lansert av The Body Shop i samarbeid med Sekretariatet 8. mars, på den internasjonale Kvinnedagen. Kampanjen var en del av en internasjonal kampanje mot vold i hjemmet.

Det ble utarbeidet brosjyrer, informasjonsmateriell, plakater og pins. Utover å skape oppmerksomhet om tematikken blant de mange mennesker som daglig besøker The Body Shop butikkene i hele landet, solgte de ansatte pins og samlet inn gamle mobiltelefoner som skulle videresendes til gjenbruk. Inntektene skulle gå til å utarbeide en praktisk veileder med fokus på flerkulturell kompetanse i arbeidet på krisesentrene.

Plakater med informasjon om menns vold mot kvinner og hjelpetilbudet til både overgriper og voldsutsatte ble hengt opp på toaletter på utesteder rundt om i landet.

Rapporter

Hva vil du vite om menns vold mot kvinner?

-er en rapport bygget på statistikker fra krisesentrene i 2003, innhentet av Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS). Målet er å synliggjøre voldens omfang og konsekvenser, samt krisesentrenes virksomhet.

Rapporten konkluderer med at det å komme i kontakt med et krisesenter kan være første skritt på veien ut av et forhold preget av psykisk og fysisk vold og overgrep. Kvinnene, sammen med sine barn, har erkjent alvor av overgrepene, og håpet på endringer i livssituasjonen er stor. Samtidig kan noen kvinner gå inn i en ny krise, da uvissheten om fremtiden er stor. Det er derfor viktig at kvinner og barn, som trenger støtte i reetableringsfasen, blir møtt av et samfunn som evner å gi en reell sikkerhet, en anstendig økonomisk støtte, og ikke minst støtte til å utvikle sosiale nettverk i fasen til et selvstendig liv uten vold.

Selv om menns vold mot kvinner vil variere i forhold til faktorer som sosialøkonomisk gruppe, kultur, alkoholbruk og offerets alder og helse, har man ikke kunnet påvise at disse faktorene spiller noen vesentlig rolle for forekomsten av vold og overgrep.

De klareste konklusjonene som kan trekkes fra rapporten er at menns vold mot kvinner og deres barn, best kan forstås i en kontekst av ulike maktforhold mellom menn og kvinner.

Krisesentrene ser hver dag hvor dypt forankret kjønnsrollemønsteret er i vårt samfunn, og hvor kort vi er kommet i spørsmålet om likestilling. Målet for det videre arbeid må være et samfunn der respekt, likestilling, verdighet og kjærlighet skal være normen for alle mennesker.

Rapporten har synliggjort bruken og omfanget av krisesentrenes hjelpetilbud. Mange medarbeidere på krisesentrene gir uttrykk for at

økningen av hjelpebehovet for mange av kvinnene og deres barn krever økning av økonomiske og humane ressurser. Bevilgningene til krisesentrene er ikke relatert til tilstrømningen av kvinner og deres hjelpebehov. Tilbudene til brukerne kan derfor variere fra senter til senter, og vil også kunne variere over tid. Noen kvinner trenger hjelp over flere år, mens andres problemer er løst etter få timer. Enkelte brukere må forholde seg fra 10 til 70 instanser utenfor krisesentrene, og mye av medarbeidernes tid kan gå med til slik oppfølging. Barn har også særlige behov som må dekkes.

Rapporten viser at det er viktig at krisesentrene får tilført nok ressurser til å drive sin virksomhet.

Uten et motivert og kompetent personale kan bevilgninger til drift være uten effekt for å løse de oppgaver krisesentrene skal ivareta.

Rapporten ligger under statistikker på www.krisesenter.com

Alternativ rapport til Beijing + 10

I februar 2005 vil FNs kvinnekommisjon markere at det er ti år siden kvinnekongressen i Beijing. Med bakgrunn i denne markeringen har frivillige organisasjoner blitt oppfordret til å sende inn alternative rapporter på hva deres nasjonale regjeringer har oppnådd eller ikke oppnådd når det gjelder å ivareta kvinners rettigheter i de ti årene som er gått.

Krisesentersekretariatet har deltatt i en arbeidsgruppe sammen med andre organisasjoner tilsluttet FOKUS, og Likestillingssenteret, og utarbeidet en alternativ rapport som er oversendt FN. I rapporten har områdene som nå står høyt oppe på dagsorden i de kvinnepolitiske organisasjonene, blitt valgt ut og videre relatert til Handlingsplanen fra Beijing. Følgelig er ikke alle punktene fra Beijing Platform for Action tatt med her.

Temaet vold mot kvinner har fått en sentral plass, med viktige underpunkter som handel med kvinner, voldtekt og utfordringene ved stadig å styrke krisesentrenes virksomhet. Her har norske myndigheter kommet på banen med viktige utredninger og handlingsplaner men utfordringene er fortsatt mange.

Rapporten ligger under internasjonalt på www.krisesenter.com

Rapport fra studietur til Brussel 20.-21. september 2004

Bakgrunnen for studieturen var at Nettverk for kvinner med funksjonshemming, sammen med Krisesentersekretariatet, ønsket å skaffe informasjon om hvordan utviklingen av EUs politikk og lovverk kan danne et bedre grunnlag for å bekjempe diskriminering av mennesker med funksjonsnedsettelse, og hvordan denne utviklingen påvirker Norge gjennom EØSavtalen.

Videre ønsket man å benytte reisen til å bygge og videreutvikle et nettverk med andre relevante organisasjoner i Europa. Studieturen foregikk over flere dager, med besøk til Norges EU-delegasjon og EFTA sekretariatet, samt møter med European Disability Forum, som er paraply-organisasjonen av funksjonshemmede i Europa, og European Women's Lobby, som er den tilsvarende fellesorganisasjonen for kvinneorganisasjoner i Europa.

Rapporten gjengir hovedresultatene fra møtene og den informasjonen vi fikk. Prosjektet ble arrangert med støtte fra Utenriksdepartementet.

Rapporten ligger under internasjonalt på www.krisesenter.com

Hvilket tilbud gir kommunene til voldsutsatte kvinner med funksjonshemming

I årene som har gått siden samarbeidet mellom Nettverk for kvinner med funksjonshemming og Krisesentersekretariatet kom i stand, har vi hatt kontakt med mange kvinner med funksjonsnedsettelse som har opplevd vold eller overgrep. Noen har fått nødvendig hjelp, andre har måttet finne ut av ting på egen hånd. Det er sterke historier, og mange av dem avdekker store mangler i vårt offentlige helse- og omsorgssystem.

På denne bakgrunnen hadde vi lyst til å undersøke opplæringsstilbudet til de kommunalt ansatte, samt se på hvilke tjenester kommunene tilbyr voldsutsatte kvinner med funksjonsnedsettelse. Prosjektet er delt inn i 3 faser, hvor vi blant annet ønsker å finne fram til kommuner med gode og praktiske løsninger på dette området. Denne kartleggingen er fase

1 i prosjektet. Midler til prosjektet er gitt av Barne- og familiedepartementet.

Rapporten viser at få kommuner har spesielle tilbud til voldsutsatte kvinner med funksjonshemming utover det lovpålagte helse- og sosialtilbudet som gjelder alle innbyggere. Bare 16 av 201 kommuner/bydelene oppgir at tiltak, samordning og rutiner i forhold til voldsutsatte kvinner med funksjonshemming er forankret i kommunens helse- og sosialplaner.

Nesten 85 % av de spurte kommunene oppgir at de støtter et krisesenter økonomisk. Av de som gir slik støtte, oppgir 64,7 % at krisesenteret er tilrettelagt for funksjonshemmede. Det hefter stor usikkerhet til dette tallet på bakgrunn av kommunenes kommentarer til spørsmålet. Bare 14 av i alt 50 krisesentre på landsbasis er fysisk tilrettelagt for kvinner med funksjonshemming. Mange kommuner ser ut til å ha lite kunnskap om graden av tilgjengelighet ved "sitt" lokale krisesenter.

Bare 12,4 % av kommunene oppgir at ansatte får opplæring når det gjelder å avdekke eller forebygge vold mot kvinner med funksjonshemming. Så mange som 76,6 % av kommunene svarer klart at det ikke gis slik opplæring. I den grad det gis opplæring og informasjon på området, er dette ikke formalisert.

Halvparten av kommunene svarer at de aldri har hatt saker som gjelder vold mot kvinner med funksjonshemming. Utover generelle tiltak og tilbud til befolkningen hjemlet i Lov om helsetjenesten og Lov om sosialtjenesten i kommunene finnes det få - om noen - adekvate hjelpetilbud spesielt rettet mot voldsutsatte kvinner med funksjonsnedsettelse eller funksjonshemming.

Rapporten slår fast at bevisstheten omkring dette temaet må åpenbart bedres dersom kvinnene skal bli i stand til å kunne leve et liv uten vold.

Rapporten ligger under materiell på www.krisesenter.com

Politisk arbeid

Et av målene med Sekretariatet er å forebygge, samt påvirke samfunnet til å endre sitt syn på menns vold mot kvinner og støtte krisesentrene arbeid.

Medlemssentrene har innsikt og erfaring, og er viktige premissleverandører i forhold til problemstillinger og utfordringer. Sekretariatets oppgaver blir dermed å utarbeide strategier for hvordan vi skal sette disse utfordringene på den politiske dagsorden. Det er også viktig at vi opprettholder den nødvendige autoritet som trengs for å bli hørt i det politiske miljøet.

I 2004 har mye av det politiske arbeidet vært rettet mot finansieringen av krisesentrene, og tiltak, lovendringer og endring av retningslinjer som skal ivareta kvinner med minoritets-bakgrunn. Både de som kommer til landet på familiegjenforening, asylsøkende kvinner og ofre for menneskehandel. Det har også vært nedlagt et stort politisk arbeid for å få til et organisert hjelpetilbud til ofre for menneskehandel, og kriminalisering av sexkjøp. Her er målet klart: Et samfunn som aksepterer at kvinners kropp er til salg, gjør likestilling og kvinnefrigjøring umulig.

I 2003 stoppet Stortinget den bebudede innlemmingen av det statlige øremerkede tilskuddet til krisetiltak til kommunene. Samtidig presiserte statsråd Laila Dåvøy hver gang hun ble konfrontert med fremtidens finansiering av krisesentrene ” Regjeringen venter på Kvinnevoldsutvalgets innstilling” .

NOU 2003-31 Retten til et liv uten vold, som ble overlevert regjeringen i desember dette året, har foreslått et lovfestet krisesentertilbud for å sikre et mer forutsigbart og likeverdig krisesentertilbud på landsbasis.

Med bakgrunn i NOUens forslag til lovfesting av krisesentertilbudet, var forbauselsen stor da Barne- og familiedepartementet, gjennom kommuneproposisjonen for 2005, som ble lagt

fram i mai, foreslo å opprettholde dagens finansieringsordning, uten lovpålegg.

16.12 2003 hadde Arbeiderpartiet fremmet et privatforslag (Dok.nr.8:17 (2003-2004) til Stortinget. De foreslo et lovfestet krisesentertilbud der kommunene skal bidra med 20 % og staten med 80 % av finansieringen. Men Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen hadde ikke behandlet forslaget da kommuneproposisjonen ble lagt fram..

Krisesentersekretariatet tok kontakt med Arbeiderpartiets representant i komiteen og ba om at de måtte påse at komiteen innstilte privatforslaget innen kommuneproposisjonen skulle behandles. Det var på dette tidspunktet sterke signaler om at forslaget ble støttet av SV og FRP.

9. juni vedtok Stortinget, uten lovpålegg, 20 % kommunal og 80 % statlig finansiering av krisesentrene.

Nå trodde vel mange at Staten ville øke sine rammer på statsbudsjettet til krisetiltak i 2005, men Regjeringen har vedtatt å redusere kommunenes frie midler med 29,7 millioner. Som en konsekvens av dette sier noen kommuner i dag at de på grunn av reduksjon ikke klarer å øke budsjettammen til krisesentrene. Fremdeles er det kommunene som fastsetter krisesentrene budsjettammer, som igjen utløser statstilskuddet.

Situasjonen i dag er fremdeles slik at hvis en kommune trekker sin støtte til krisesenteret, noe de kan med bakgrunn i at det ikke er et lovpålagt tiltak, mister krisesenteret også statstilskuddet som tidligere.

Dermed må vi fortsette vårt arbeid for en sikker og forutsigbar økonomisk drift til krisesentrene.

Denne regjeringen har gjort situasjonen for enkelte voldsutsatte verre. Spesielt der kvinner er uten eller har begrensede inntekter. Det er blant annet iverksatt gebyr for behandling av søknad etter mishandlingsbestemmelsen i utlendingsloven, gebyr for å få beregnet barnebidraget, og i desember ble det gjeninnført gebyr for fri rettshjelp.

Krisesentrene har erfart at de fleste må få støtte fra sosialkontoret til livsopphold, og de knappe resursene de disponerer dekker ikke beløpet staten krever i gebyr.

Krisesentersekretariatet finner det særdeles diskriminerende at velferdsstaten Norge belaster kvinner som er i en svært sårbar situasjon med dette beløpet.

Gjennom brev, søknader og møter med byråkrater, statssekretærene og statsrådene i de forskjellige departementer, møter med politikere på Stortinget, lobbying, resolusjoner, pressemeldinger, aksjoner, innlegg i aviser og fagtidsskrifter, gjennom media og samarbeid med andre kvinneorganisasjoner har Sekretariatet arbeidet med en rekke politiske spørsmål og utfordringer. (Boks 4).

- ?? Lovfesting av krisesentrene, samt bringe ressurstilgangen opp på det nivået som er beregnet som nødvendig for et godt tilbud.
- ?? At regjeringen stopper diskriminering av voldsutsatte kvinner som kommer til landet på familiegjenforening; fjern gebyret for søknad om opphold med bakgrunn i mishandlingsbestemmelsen.
- ?? At kvinner som kommer til landet på familiegjenforening får selvstendig opphold etter et år.
- ?? Tiltak for å styrke voldtatte kvinners retts-sikkerhet, samt krav om gratis psykologhjelp av kompetent personale.
- ?? Kriminalisering av prostitusjonskundene.
- ?? Krav om at gebyret på fri rettshjelp ikke blir gjeninnført.
- ?? Tiltak for å bidra til å forebygge handel med kvinner.
- ?? Oppholdstillatelse for utenlandske kvinner i prostitusjon.
- ?? Krav om et organisert hjelpetilbud til kvinner som er ofre for menneskehandel.
- ?? Styrke tilbudet til voldsutsatte kvinner med funksjonshemming

Boks 4: Sentrale krav og problemstillinger
Krisesentersekretariatet har fremmet i 2004.

Medlemssentre

Sekretariatet har bistått sentre i enkeltsaker og har brukt enkelte sentre for å innhente informasjon som kan belyse ulike problemstillinger. Dette har blant annet vært viktig for å holde seg oppdatert på hva som rører seg på

sentrene, hvilke problemstillinger som er aktuelle og hvordan sentrene og Sekretariatet i samarbeid kan belyse de ulike sakene.

Medlemssentre har tatt kontakt med daglig leder for å følge brukere i spesielle saker, særlig der kvinner med minoritetsbakgrunn ikke har fått sine rettigheter ivaretatt. Sekretariatet har bidratt med støtte til noen sentre der kommuner har vurdert å kutte den økonomiske støtten.. Daglig leder har også stilt opp på intervjuer i lokalpressen og til debatt i lokale radiokanaler.

Flere medlemssentre og de uorganiserte sentrene har arrangert seminarer med det offentlige hjelpeapparatet og politikere i sin region, eller med vakter og ansatte på sentret. Vi ser dessverre fremdeles stor mangel på kunnskap og informasjon i det offentlige hjelpeapparat, og ikke minst mangel på formalisert samarbeid. Gjennom disse møtene/dagseminarene har medlemssentrene fortalt om krisesentrenes arbeid, omfanget og konsekvensen av menns vold mot kvinner og barn. Daglig leder har holdt innlegg på flere av disse tverretatlige dagseminarene og på personalmøter på krisesentrene.

Regionkonferanser

Krisesenterbevegelsen har i mange år vært delt inn i tre regioner: Sør/Øst, Nord og Vest, og den årlige regionkonferansen arrangeres av krisesentrene i regionen. Hovedmålsettingen er å skape fora for faglig utvikling, erfarings-utveksling og styrke samarbeidet mellom sentrene.

I 2004 deltok Krisesentersekretariatet på konferansene i Sør/Øst regionen, og bidrog med informasjon fra Sekretariatets arbeid og innlegg om krisesentrenes utfordringer.

Konferanser, seminarer og undervisning

Krisesentersekretariatet har i løpet av året holdt flere innlegg basert på krisesentrenes kunnskap og erfaringer, både på et lokalt, nordisk og internasjonalt nivå. Den politiske aksjonen ved krisesentervirksomheten gjelder ikke bare å avdekke mishandlingsproblematikkens karakter og omfang, men drive forebyggende arbeid, samt

spre kunnskap for å bekjempe menns vold mot kvinner.

Nordiske Kvinner mot vold

Krisesentersekretariatet hadde hovedansvaret for å arrangere og gjennomføre den årlige konferansen Nordiske Kvinner mot Vold 04. 184 deltagere og innledere møttes 3. til 5. september i Kristiansand. Målet med konferansen er å muliggjøre internordisk erfaringsutbytte mellom krisesentre, rådgivnings-sentre for unge jenter, incestsentre og andre kvinneorganisasjoner og myndigheter.

Konferansen hadde fokus på blant annet prostitusjon, sexslavehandel med kvinner og barn, voldelige fedre og politiets innsats og organisering i forhold til voldsutsatte kvinner og barn. Et særskilt fokus har vært på voldsutsatte kvinner med funksjonshemming. (Se kort referat fra konferansen under internasjonalt)

Globaliseringskonferansen

Under Globaliseringskonferansen i Oslo, som ble arrangert 21. til 24. oktober, var Sekretariatet medarrangør på to workshops. Her var hovedfokuset på handel med kvinner i en globalisert verden. Hubert Dubois, den franske sosiolog og journalisten viste sin egen film om utviklingen i Nederland etter at prostitusjon ble legaliser. Janice Raymond, professor ved Universitetet i Massachusetts holdt innlegg om kriminalisering av kjøp ville fungere som et egnet virkemiddel, eller om det ville ramme kvinnene i prostitusjon. Ragnhild Hennem, Dr.philos og forsker ved Institutt for kriminologi, holdt innlegg om kriminalisering av sexkjøp kunne virke allmennpreventivt.

Ut fra de tre innlederens erfaring, og debatten, var det bred enighet om at kriminalisering av sex kjøp ville være et viktig virkemiddel for å forebygge og stoppe prostitusjon og handel med kvinner.

Undervisning og foredrag

Krisesentersekretariatet har i løpet av året gjennomført undervisning om menns vold mot kvinner på flere undervisningsinstitusjoner. Undervisning om vold er fremdeles et forsømt kapittel i utdanningen for hjelpeprofesjonene, og gis nesten utelukkende i form av kurs eller etterutdanning. Det er viktig at den faglig kvaliteten, samt eksakt kunnskap om menns vold

mot kvinner styrkes, for å gjøre en god jobb på dette feltet.

Mange kvinne- og fagorganisasjoner og kvinnegrupper i partiene har ønsket innlegg om krisesentrenes erfaringer rundt menns vold mot kvinner. På disse konferansene har hovedfokuset variert ut fra hva arrangøren har satt opp på programmet.

Medlemmer i KU, personer fra den internasjonale prosjektgruppa, personer fra medlemssentrene samt daglig leder har representert Sekretariatet og holdt innlegg.

26.01 Innlegg om vold mot kvinner for LO's Likestillingsutvalg

26.01 Innlegg om vold mot kvinner til sekretariatet i Amnesty

27.01 Innlegg om vold mot kvinner for regionsrepresentanter i Amnesty

27.01 Presentasjon av NOUen "Retten til et liv uten vold" for medlemmer av Kvinnefronten.

03.02 Ledet workshop på Minepælkonferansen om oppfølging av FNs Kvinnekonvensjon (CEDAW)

03.02 Presentasjon av NOUen "Retten til et liv uten vold" for SVs Kvinneutvalg

10.02 Innlegg om krisentrenes erfaringer for medlemmer av Hortens Diskusjonsforening
25.02 Forelest for sosionomstudenter på Høyskolen i Lillehammer

08.03 Innlegg om Retten til et liv uten vold på den internasjonale kvinnedagen arrangert av Likestillingsutvalget i Mosjøen

18.03 Innlegg om krisentrenes historie og organisering for organisasjoner i Zambia

24.03 Innlegg om bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel på Kvinnefrontens møte i Bergen

27.03 Innlegg under paneldebatt på Krisesenterbevegelsens Landskonferanse

29.03 Innlegg om krisentrenes organisering og arbeid på seminar arrangert av Norsk Kvinnesaksforening's prosjekt i Romania Krisesenter

26.04 Presentasjon av NOUen "Retten til et liv uten vold" på Norsk Folkehjelps internasjonale konferanse

10.05 Innlegg om krisentrenes organisering og drift for den Japanske Ambassade

25.04 Krisesentersekretariatets årsmøte om finansieringen av krisesentrene

06.05 Innlegg for prosjektpartnere fra Afrika gjennom LO Internasjonale avdeling. Besøk på krisesenter

11.05 Forelesning for personer i utvekslingsprogrammet for Høyskolen i Oslo

19.05 Innlegg om kriminalisering av sex kjøperen for Kvinnepolitisk styre i Oslo Arbeiderpartiet på Stortinget

07.06 Innlegg om krisentrenes arbeid og organisering for kvinner fra Namibia, arranger av Kvinnefronten

09.09 Innlegg om Et liv uten vold fra visjon til virkelighet for det offentlige hjelpeapparatet i Skien

15.06 Innlegg om de politiske utfordringer i arbeidet mot vold mot kvinner for Bygdøy Frogner Arbeiderparti

23.08 Informasjon om Krisesentersekretariatets arbeid til medlemmene ved Trondheim krisesenter

08.09 Innlegg om vold mot kvinner med funksjonshemming i Hammerfest, arrangert av Nettverk for kvinner med funksjonshemming

13.09 Innlegg om kriminalisering av sex kjøp arrangert av Lillehammer Yrkeskvinnens Klubb i Lillehammer.

24.09 Innlegg om krisesentrenes organisering og drift for besøk fra Japan arrangert av Justisdepartementet

24. 09 Innlegg med orientering om Sekretariatets arbeid på Regionskonferansen i sør/øst, arrangert av Moss krisesenter

05.10 Innlegg om menns vold mot kvinner til Linnerud Rotary

06.10 Informasjon om Krisesentersekretariatets arbeid til styret i Samiske krise- og incestsenter i Karasjok

07.10 Innlegg om vold mot kvinner og finansiering av krisesentrene på seminar arrangert av Samiske krise- og incestsenter i Karasjok

19.10 Presentasjon av NOUen "Retten til et liv uten vold" på nordisk konferanse på Åland arrangert av Ålands landskapsregering

20.10 2 Workshop om "Best practises" i arbeid med voldsutsatte kvinner på nordisk konferanse på Åland arrangert av Ålands landskapsregering

21.10 Forelesning om vold mot kvinner for nye jusstudenter arrangert av JURK

26.10 3 forelesninger om vold mot kvinner i et internasjonalt perspektiv ved Oslo katedralskole

28.10 Innlegg om menns vold mot kvinner for Trøgstad menighet

05.11 Innlegg om prostitusjon og menneskehandel på seminar arrangert av Høyskolen i Stavanger med flere

22.11 Innlegg om arbeidet med sexslavehandel med kvinner i Norge på rundbordskonferanse i East London i Sør-Afrika, arrangert av Masimanyane Women Support Centre.

25.11 Innlegg om "Hvilket ansvar har kommunene til å gi voldsutsatte kvinner og deres barn et tilbud?" arranger av Samarbeidsutvalget for Vest Agder krisesenter og Senter mot seksuelle overgrep i Agder.

27.11 Tale på Romerike krisesenters 25 års jubileum i Lillestrøm

10.12 Tale til Indre Østfold krisesenters 20 års jubileum i Askim

20.12 Innlegg om vold mot kvinner for litauiske studenter arrangert av JURK

Boks 6: Innlegg og undervisning holdt av Krisesentersekretariatet i 2004

Aksjoner

"Kort sagt kampanjen"

Som en del av Krisesentersekretariatets kampanje i forbindelse med 25. november, Den internasjonale dag mot vold mot kvinner og 16-dagers kampanjen 2004, ble det distribuert 50 000 kort rundt hele landet fra kiosker og spisesteder.

Tilsvarende kampanje ble kjørt i desember 2003 sammen med FOKUS. Evalueringen av kampanjen viste at den hadde vært svært vellykket. Samtidig er den dessverre like aktuell.

Xstreme make over er en nasjonal kort kampanje som har to overordnede målsettinger, en opplysende/ bevisstgjørende, samt en politisk. Kortets forside viser et bilde av et kvinneansikt, der det er markert piler ved nese, øyne, kinn og munn. Teksten over er - Xstreme make over som kan gi assosiasjoner om at her vil publikum få informasjon om en kvinne som har fått endret sitt utseende og sitt liv gjennom plastiske operasjoner. Når de snur kortet vil de bli informert om at det er den fysiske og psykiske volden fra sin kjæreste som er årsaken til hennes skader, og dermed er livskvaliteten svekket.

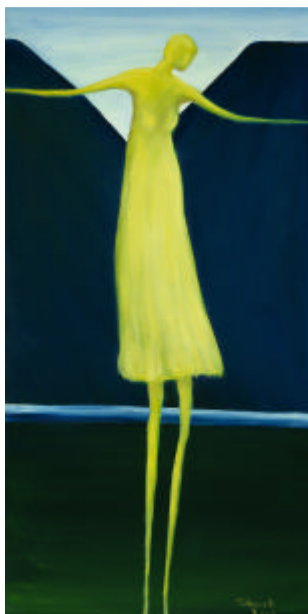
Målet med kampanjen er å få til en bevisstgjøring om menns vold mot kvinner, samt konsekvensene av volden Den politiske målsettingen er at vi ber publikum sende inn kortet til en politiker, enten på et lokalt, regionalt eller nasjonalt nivå. Her er budskapet at vi er misfornøyd over at hjelpen til voldsutsatte ikke blir prioritert.

Retten til et liv uten vold

-var tittelen på årets internasjonale kampanje mot vold mot kvinner. Fra 25. november til 10. desember aksjonerte flere av medlemsentrene for retten til et liv uten vold. Under de lokale markeringene var det svært mange som samarbeidet med andre kvinneorganisasjoner/grupper.

RETTE TIL ET LIV UTEN VOLD

25. NOVEMBER – 10. DESEMBER
INTERNASJONAL KAMPANJE MOT
MENNES VOLD MOT KVINNER
2004

Det ble trykket opp plakater og utarbeidet informasjonsmateriell og pressemelding som ble sendt alle medlemsentrene. Aksjonen slo fast at menns vold mot kvinner og barn er et globalt samfunnsproblem av stort omfang. At slik vold fortsetter uten tilstrekkelige tiltak for å forebygge, tilstrekkelige tiltak for de utsatte, og ikke minst sanksjoner mot overgriper kan ikke aksepteres.

Som en del av kampanjen RETTEN TIL ET LIV UTEN VOLD krevde Sekretariatet:

- at det blir iversatt tiltak blant ungdom for å forebygge vold og overgrep mot kvinner.
- lovfesting av krisesentrene, samt bringe ressurstilgangen opp på det nivået som er beregnet som nødvendig for et godt tilbud.
- at regjeringen stopper diskriminering av voldsutsatte kvinner som kommer til landet på familiegjenforening; fjern gebyret for søknad om opphold med bakgrunn i mishandlingsbestemmelsen.
- at kvinner som kommer til landet på familiegjenforening får selvstendig opphold etter et år.
- tiltak for å styrke voldtatte kvinners rettssikkerhet, samt krav om gratis psykologhjelp av kompetent personale.
- kriminaliser prostitusjonskundene.
- oppholdstillatelse for utenlandske kvinner i prostitusjon.
- stopp forslaget om gebyr på fri retts hjelp.

Boks 7: Krav tiltak 2004

Demonstrasjon i Oslo

I Oslo arrangerte Kvinnegruppa Ottar, Kvinnefronten, RV, RU, SU, Krisesentersekretariatet, Likestillingssenteret, Nettverk mot prostitusjon og handel med kvinner en demonstrasjon med fakkeltog 25. november. Foran Stortinget ble det holdt flere appeller som var forankret i parolene for dagen som var:

- ?? Prostitusjon er vold mot kvinner!
- ?? Kriminaliser prostitusjonskundene!
- ?? Oppholdstillatelse for utenlandske kvinner i prostitusjon!

Klage på reklame

Krisesentersekretariatet og Kvinnefronten

klaget IKEAs reklamekampanje "sofakalenderen" inn for Forbrukerombudet.

Sofakalenderen går rett inn i en gammel tradisjon der naken kvinnekropp skal brukes som blikkfang for å selge en vare. Vi mente at dette bilde hadde mykpornografisk karakter og bygger opp under gamle kjønnsrollemønstre. Sofa-kalenderen medvirker dermed til at mytene rundt kvinner som salgbart kjønnsobjekt blir opprettholdt. Vi fastholdt at bilde har et seksualisert uttrykk, og kan bli tolka inn i en prostitusjonskontekst. Dette fordi nesten alle reportasjer om prostitusjon blir illustrerte av bilder av ei kvinne foran en bil.

Vi fant reklamekampanjen svært krenkende ut fra de bestemmelser som stilles til markedsføringstiltak der kriteriene for likeverd, respekt og ikke utnyttelse av kvinnekroppen som Markedsføringsloven § 1 annet ledd stiller. Ved å fremstille en naken kvinnekropp, som ikke har noen relevans til produktet det her er snakk om, brukes også kvinnekroppen kun i det øyemed å være et tiltrekkende kjønnsobjekt for reklamekampanjen.

Forbrukerombudet mente: "Til tross for at IKEAs kampanje nok kan anse som påtrengende grunnet sin massivitet, er vår konklusjon likevel at avbildningene i IKEAs "Sofa for alle"-kampanje, ikke er i strid med forbudet mot kjønnsdiskriminerende reklame etter mfl § 1 annet ledd".

Med bakgrunn i at mange hadde henvendt seg til Forbrukerombudet, og den store offentlige debatten som fulgte i kjølevannet av vår klage, var inntrykket at mange personer følte at

virkemiddelbruken i denne kampanjen var kjønnsdiskriminerende.

Samarbeid og nettverk med andre organisasjoner

En viktig målsetting for Sekretariatet er nettverk og samarbeid med andre organisasjoner. Andre organisasjoner kan bidra med kunnskap som kan styrke vårt arbeid om problematikken menns vold mot kvinner. Samtidig er det en styrke at flere organisasjoner står sammen og samarbeider i prinsipp saker som omhandler seksualisert vold mot kvinner. Et tverrfaglig nettverk kan på sikt være både premissleverandører og gi ny og bredere innsikt i problemstillingene.

Noen av nettverkene Sekretariatet har hatt kontakt med i løpet av året hadde mindre aktivitet enn andre. Årsmeldingen fremhever de nettverkene som Sekretariatet har gjennomført konkrete tiltak med i løpet av 2004. Samtidig er en del av nettverksarbeidet beskrevet under andre punkter i årsmeldingen

- ☞ Nettverk for kvinner med funksjons-
hemning
- ☞ Alternativ til Vold og Likestillingscenteret
- ☞ Juridisk Rådgivning til Kvinner (JURK)
- ☞ Kvinnefronten
- ☞ FOKUS
- ☞ Nordnett, nordisk nettverk som arbeider
mot prostitusjon og handel med kvinner
- ☞ De nordiske krisesentrene, Nordiske
Kvinner mot Vold
- ☞ Nettverk mot prostitusjon og handel med
kvinner
- ☞ Nordisk nettverk – Kjønn, vold og etnisitet
- ☞ The Body Shop
- ☞ ENATW
- ☞ Amnesty Norge

Boks 8: Organisasjoner og nettverk Krisesentersekretariatet har samarbeidet med i 2004.

Nettverk mot prostitusjon og handel med kvinner

Høsten 2002 år ble det opprettet et nytt nettverk med likestillingsaktører som ønsker et mer helhetlig engasjement i kampen mot prostitusjon og handel med kvinner. Flere har tilsluttet seg Nettverket, og består nå av Kvinnefronten, Bergen krisesenter, Kvinnegruppa Ottar, FOKUS, Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Norsk

Kvinnesaks- forening, Likestillingscenteret, REDEN i Danmark, Stigamot fra Island og Krisesentersekretariatet.

Krisesentersekretariatet er en del av nettverket, fordi krisesentrene har en viktig rolle i å bistå kvinnene som er offer for menneskehandel, samtidig som Sekretariatet skal arbeide ut fra vedtaket fra landskonferansen 2002 om kriminalisering av sexkjøp.

Nettverket har lagt Regjeringens handlingsplan mot handel med kvinner og barn, samt de internasjonale konvensjoner og handlingsplaner som Norge har ratifisert og forpliktet seg å til oppfylle som en grunnpilar i arbeidet.

Nettverkets arbeid blir finansiert med midler gjennom Regjeringens handlingsplan. I løpet av året har Nettverket arrangert konferanser, møter, demonstrasjon, medlemmer har holdt innlegg på, og deltatt på lokale, nasjonale og internasjonale konferanser, skrevet avisartikler og deltatt i den offentlige debatten. Det er også blitt drevet lobbyvirksomhet overfor politikere, da særlig i spørsmålet om å kriminalisere sex kjøp.

Nettverk for kvinner med funksjonshemning

Nettverk for kvinner med funksjonshemning er en nettverksorganisasjon som samarbeider med Høgskolen i Lillehammer. Krisesentersekretariatet har i over fire år hatt et tett samarbeid med prosjektansvarlige Solveig Johansen og Kristin Madsen. Utgangspunkt og bakgrunn for prosjektet er tilrettelegging av landets krisesentre for kvinner med funksjonshemning.

En viktig del av tilretteleggingen gjelder også tilgangen til informasjon om tilbud, tjenester og muligheter. Nettverket har i løpet av året oversatt tidligere utgitte brosjyrer om krisesentrenes tilbud til voldsutsatte kvinner med funksjonshemning til samisk og urdu. Dette er sendt ut til alle kommuner og organisasjoner som kommer i kontakt med kvinner med funksjonshemning.

Barne- og familiedepartementet stilte i 2003 midler til disposisjon til et forprosjekt der målet var å undersøke opplæringstilbudet til de kommunalt ansatte, samt se på hvilke tjenester

kommunene tilbyr voldsutsatte kvinner med funksjonsnedsettelse.

Rapporten fra forprosjektet ligger under materiell på www.krisesenter.com

Som et av tiltakene i Regjeringens handlingsplan "Vold i nære relasjoner 2004-2007" er det satt av midler til et prosjekt for å videreføre og følge opp kartlegging av kommunens hjelpetilbud til voldsutsatte kvinner med funksjonshemning.

Målet med dette prosjektet er å iverksette kompetanseoppbygging omkring problematikken vold og overgrep mot kvinner med funksjonshemning. Vi ønsker å se nærmere på hvilke tilbud kommunene har til kvinner med funksjonshemning som utsettes for vold, og om det finnes noen form for beredskap, rutiner, oppfølging og bevissthet omkring denne tematikken.

Erfaringer fra kartleggingen skal systematiseres, for dermed å utvikle de gode og praktiske løsninger som kan ha en stor overføringsverdi overfor kommuner og bydeler som ikke har utviklet tilsvarende godt tilbud. Rapport over kartleggingen som er gjennomført i 2004 vil foreligge i løpet av 2005.

Samarbeid med JURK

JURK og Krisesentersekretariatet har de to siste årene samarbeidet på flere områder i henhold til menns vold mot kvinner. I løpet av året er "Asylprosjektet", som ble drevet av JURK, Juss-Buss og Jusshjelpa i Midt-Norge blitt iverksatt. Norsk folkehjelp, sammen med Sekretariatet er samarbeidspartnere. Målsettingen med Asylprosjektet er å hindre vold og overgrep i norske flyktningmottak. Gjennom å gi beboere på flyktningmottak informasjon om deres rettigheter, håper vi å redusere følelsen av avmakt, og dermed forhindre at vold og overgrep skjer.

Det konkrete arbeidet på Asylprosjektet består i å holde møter på flyktningmottak og informere beboere om hvilke rettigheter og plikter de har i Norge. Informasjonen omfatter utlendingsrett, familierett, helserettigheter, arbeidsrettigheter og vold, samt krisesentrenes tilbud. Juss studenter, sammen med ansatte på krisesentrene holder separate foredrag for kvinner og menn. Etter foredragene svarer de på spørsmål og tar inn saker.

Krisesentersekretariatet har ved flere anledninger forelest om krisesentrenes arbeid og menns vold mot kvinner, både for de nye juss studentene, og studenter fra andre land som JURK har prosjekter med.

Kvinnefronten og Krisesentersekretariatet har samarbeidet rundt flere temaer i forbindelse med menns vold mot kvinner. Det er også blitt skrevet noen felles artikler om prostitusjon og handel med kvinner, som er blitt offentliggjort i riksdekkende media.

Representasjon i utvalg, referanse- og arbeidsgrupper

Krisesentersekretariatet har vært representert i følgende utvalg, referanse- og arbeidsgrupper i 2004.

- ?? Fagutvalget i Reform, ressurscenter for menn
- ?? "Oslo-piloten"
- ?? Nasjonalt nettverk for bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel
- ?? Arbeidsgruppa for utarbeidelse av felles registreringsskjema for krisesentrene
- ?? Arbeidsgruppa for å utarbeide informasjon til ofre for menneskehandel
- ?? Referansegruppa for doktorgradsstudiet til Kjersti Alsaker, Universitetet i Bergen

Boks 9: Krisesentersekretariatets representasjon i referansegrupper og arbeidsgrupper i 2004.

"Oslo-piloten" er et prøveprosjekt hvor Justisdepartementet søker å etablere et tverrfaglig samarbeidsforum for politi, utlendingsmyndigheter, sosial- og helsemyndigheter og aktuelle frivillige organisasjoner som kan yte bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel i Oslo. Intensjonen er at dette tverrfaglige samarbeidsforumet skal bidra til å videreutvikle kunnskap om menneskehandel, samt bedre samarbeidsrutiner og rammevilkår for et styrket koordinert tilbud om bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel.

Deltakerne i "Oslo-piloten" har gjennom prosjektet prøvd i felleskap å finne ut hvordan man på en best mulig måte kan samarbeide for å løse oppgavene som en står ovenfor i et møte med personer utsatt for menneskehandel.

Det er nødvendig å vite hvem som kan kontaktes, hva hver enkelt kan og skal gjøre,

og at de som kontaktes gjør det som skal gjøres.

Dette handler om kunnskap om hverandres oppgaver, roller og ansvar, og tillit til hverandre.

Det nasjonale kontaktnettverk, som ble opprettet av Justisdepartementet i mars, skal fungere som et "back-up", og brukes dersom det oppstår situasjoner hvor et offer, eller et mulig offer for menneskehandel, ikke får den form for hjelp som kan forventes fra instanser og etater som allerede har funksjoner og er operative i forhold til å yte relevant hjelp og beskyttelse.

Forutsetning for deltakelse er at organisasjonene har oppnevnt sine faste kontaktpersoner som de offentlige instansene kan forholde seg til, konsultere og be om assistanse ved behov. Sentre og organisasjonsenheter som er organisert under hvert enkelt medlem av nettverket kontakter sin representant ved behov, og skal ikke bruke de øvrige telefonnumrene i nettverket. Hvert medlem av Kontaktnettverket har ansvar for å informere lokale enheter som de representerer i Kontaktnettverket om nettverkets funksjon og hvem de lokale enhetene skal kontakte i sin organisasjon dersom det oppstår problemer.

Nettverket er representert ved Kirkens Bymisjon, Norsk Krisesenterforbund, NOAS – norsk organisasjon for asylsøkere, Politidirektoratet, Pro senteret, SEIF – Selvhjelp for innvandrere og flyktninger, Sosial- og helsedirektoratet, Utlendingsdirektoratet og Krisesentersekretariatet.

Sosial- og helsedirektoratet, sammen med Pro senteret, Nadheim og Krisesentersekretariatet har i møter arbeidet frem ideer og forslag til informasjon- og opplysningsmateriell om rettigheter, bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel.

skjemaene ut til alle krisesentrene for bruk i 2005.

Kriminalomsorgen region øst har i samarbeid med KriSesentersekretariatet arbeidet for å få til gruppesamtaletilbud til voldsutsatte kvinner i fengsel. Dette prosjektet, som aldri har vært gjennomført i norske fengsler, vil derfor være et pilotprosjekt. Prosjektet er foreslått evaluert for å se om livssituasjonen og soningsforholdene ble bedret for kvinnene.

Ut fra en spørreundersøkelse blant kvinner på Bredtveit kvinnefengsel ønsket 21 av 57 innsatte et slikt tilbud. Målet er å gjennomføre et tiltak på Bredtveit og et i Fredrikstad fengsel. Gruppene skal bestå av ca 7 kvinner, og skal ledes av to kompetente personer som har erfaring med gruppesamtaler med voldsutsatte kvinner.

Det er bevilget midler fra Justisdepartementet slik at prosjektet blir iversatt i 2005.

Reform, ressursenter for menn, ble opprettet i 2002, og er organisert som en politisk uavhengig stiftelse. Stiftelsens formål er, med utgangspunkt i at menn og kvinner er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt synliggjøre menn som kjønn i samfunnet.

Daglig leder deltar i fagrådet, som skal medvirke til at Reformens formål fremmes, gi faglig råd i spørsmål om likestillingspolitikk. Da særlig knyttet til menns livsvilkår, det faglige arbeidet ved senteret, informasjons- og veiledningsarbeid, samt driftsforhold. I løpet av 2004 er tiltaket blitt evaluert av Statskonsult. Fagrådet har i den anledning gjennomgått rapporten og diskutert den anbefalingen og fremtidige drift og prioritet av Reform.

Evaluering av statistikkskjemaer. I samarbeid med Barne- og familiedepartementet (BFD), Norsk KriSesenterforbund, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKTVS) og KriSesentersekretariatet ble det for 2003 utarbeidet felles registreringskjemaer for telefonhenvendelser, dagbrukere og beboere. Skjemaene er i løpet av året blitt evaluert, og NKTVS har sendt de nye

16.01 Miniseminar om Eteskapsmønsteret i det flerkulturelle Norge i regi av SSB
03.02 Minepælkonferansen
11.-12.02 Bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel arrangert av Politidirektoratet
29.03 Tverrfaglig samarbeidsseminar i "Oslo-piloten" arrangert av Justisdepartementet
17.06 Mediakurs arrangert av FOKUS
3.-5.09 Nordiske kvinner mot vold arrangert av kriSesentersekretariatet
31.-1.09 Seminar i "Oslo-piloten" arrangert av Justisdepartementet
16.-18.09 Organisasjonsseminar for frivillige organisasjoner i regi av DNB Nor.
12.10 Lunsjseminar om handel med kvinner med OCCE's representant, arrangert av Justisdepartementet
23.10 Globaliseringskonferansen
28.10 Seminar om Asylsøker i "Norge- offer eller privilegert?", arranger av JURK
1.-2.11 Nordisk seminar mot hedersrelatert vold i Stockholm i regi av Gender Development Network

Boks 10: Konferanser KriSesentersekretariatet har deltatt på.

Høringer og innspill til offentlige rapporter

KriSesentersekretariatet er et bindeledd mellom krisesentrene og offentlige myndigheter. En viktig oppgave er å videreformidle krisesentrenes store mangfold av kunnskap og erfaringer. Sekretariatet svarer på høringer, bidrar med innspill til rapporter og svarer på forslag som skal behandles av de forskjellige komiteer på Stortinget.

Rapporten "Tiltak for å beskytte barn mot overgrep og forslag om endring i barneloven"

KriSesentersekretariatet var svært fornøyd med den interdepartementale arbeidsgruppen som hadde jobbet fram rapporten. Konklusjonen ble vurdert det slik, at det ikke er tilstrekkelig sikkerhet for at hensynet til barnet blir godt nok ivaretatt i saker om foreldres ansvar, fast

bosted og samvær hvor det foreligger risiko for vold og overgrep.

Gjennom 70-tallet har skilsmisser økt i Norge som i mange andre vesteuropeiske land. Denne utviklingen har ført til at staten, gjennom lover og domstoler, i større grad enn tidligere har involvert seg i private familieanliggende, som forhandler om den daglige omsorgen for barn og avgjørelser som berører barn. I denne prosessen har menns vold mot kvinner og deres barn stort sett vært fraværende.

Samtidig er det et paradoks at i den politiske debatten om menns vold mot kvinner snakker vi menn som utøver vold, men de kobles sjelden til sin posisjon som far. Den voldsutøvende far finnes ikke som begrep. Dermed usynliggjøres voldelige fedre, da særlig i spørsmål om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

Krisesentersekretariatet har i høringsuttalelsen sagt seg enig i de fleste forslagene til endring i barneloven og andre tiltak som skal bidra til å beskytte barn mot overgrep.

I spørsmål om krisesentrene og opplysningsplikt til barnevernet, som arbeidsgruppen fremmet, sa vi oss ikke enige i forslaget. Krisesentersekretariatet stilte her spørsmål om det finne dokumentasjon på at krisesentrene ikke har vært sitt ansvar bevisst i henhold til å ivareta barnets beste?.

Krisesentrenes praksis har alltid vært at de kontakter barnevernet i tilfeller der man ser det er fare for barnas liv og helse. I tilfeller hvor de ser at omsorgsbehovet ikke er oppfylt, kontaktes barnevernet alltid i samråd med mor. Dette volder sjelden problemer. Hvis det skal bli en lovpålagt plikt, for eksempel å kontakte barnevernet hver gang mor reiser tilbake til mishandleren med sine barn, vil dette kunne få uheldige konsekvenser.

Så lenge barnevernet ikke har ressurser til å følge opp sakene, kan ikke krisesentrene se noen hensikt med å melde fra så lenge mor oppfattes som en god omsorgsperson for sine barn. Hvis krisesenteret skulle komme i en slik situasjon at vi blir oppfattet som en del av barnevernet, tror vi at dette kan medføre at kvinner med barn som har behov for å bli fanget opp av hjelpeapparatet, vil utebli.

Dessverre har vi flere eksempler på at krisesenteret kontakter barnevernet uten at dette følges opp. Før man pålegger krisesentrene meldeplikt til barnevernet bør man i hvert fall sørge for at barnevernet har tilstrekkelig personell som innehar kompetanse på vold og overgrep, og som har tilstrekkelig med ressurser til å følge opp familien.

Arbeidsgruppen foreslår under en hver omstendighet at det utarbeides informasjon til krisesentrene om viktigheten av å melde fra til barnevernet. I vår høring orienterte vi departementet om at samtlige 31 krisesentre/telefoner i Krisesentersekretariatet, gjennom vedtak på årsmøtet 2003, har forpliktet seg til å bruke organisasjonens taushetspliktsformularer som regulerer krisesenterets melderett.

Medlemssentrene har dermed gjennom vår vedtatte felles taushetsbestemmelse åpnet for å melde, eller etter anmodning fra barnevernet gi opplysninger til etaten når krisesenteret har grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. Lov om barneverntjenester § 6-7, 3. ledd, § 4-10, § 4-11 og § 4-12.

Beboerne blir informert om dette ved ankomst til senteret, og blir bedt om å undertegne på at de er innforstått med dette.

Med bakgrunn i at Krisesentersekretariatet har vedtatt en felles taushetsbestemmelse, gikk vi imot arbeidsgruppens forslag om en opplysningsplikt til barnevernet. Vi mente at taushetsplikten slik vi håndhever den er til det beste for både mishandlede kvinner og deres barn, og gjennom vår felles bestemmelse ivaretar barnets rettssikkerhet gjennom vår opplysningsrett.

Forslag om lovfestet tilbud om krisesentrene
Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen ønsket kommentarer fra Krisesentersekretariatet på forslag fra Arbeiderpartiet om lovfestet tilbud om krisesentrene, og at kommunene skulle bidra med 20 % av finansieringen og staten 80 %.

Krisesentersekretariatet som organisasjon, har på sitt årsmøte krevd statlig finansiering av krisesentrene. Når Arbeiderpartiet fremmet

forslaget, sa vi oss enige i forslaget om et lovfestet eller forskriftfestet tilbud om krisesenter.

Sekretariatet mener at en lov eller forskrift bør være hjemlet i henhold til:

- ?? Finansiering
- ?? Formalisere de økonomiske rammene for krisesentrene
- ?? Formalisering i henhold fordeling av økonomisk støtte fra stat og kommune
- ?? Stadfeste at kommunene skal godkjenne krisesentrenes budsjett for året
- ?? Stadfeste at tilbudet skal være gratis for brukerne
- ?? Stadfeste at tiltaket skal være et lavterskeltilbud
- ?? Stadfeste at tiltaket skal være døgnåpent
- ?? Stadfeste at tiltaket skal være for voldsutsatte kvinner og barn
- ?? Stadfeste at forskriften ikke skal true krisesentrenes ideologiske mangfold

Vi henviste til rapporter som viser at tilbudet en får fra krisesenteret varierer med hvor man bor, og kvinner fra urbane strøk får som en hovedregel et bedre tilbud enn kvinner som søker seg til krisesentrene i distriktene. Variasjonen på tiltakssiden er særlig stor når det gjelder tilbudet til barna på krisesentrene. Samtidig har vi erfart at oppfølging, da særlig kvinner med annen etnisk bakgrunn, i reetableringsfasen etter et krisesenteropphold varierer sterkt. Denne variasjonen er problematisk i et velferdsperspektiv, hvor lik tilgang til gode hjelpetilbud står sentralt.

Krisesentersekretariatets hovedansvar er at så lenge krisesentrene er det eneste akuttilbudet for voldsrammede kvinner og barn, må innsatsen også rettes inn mot å sikre økonomiske rammer slik at krisesentrenes hjelpetilbudet blir likt. Samfunnet har en klar plikt å gi voldsutsatte kvinner og deres barn bistand og støtte uavhengig hvor i landet de bor, og uavhengig av kvinnens økonomiske ståsted.

Samarbeid med forskere og studenter

I år 2004 har flere forskere og studenter innhentet informasjon, kunnskap og statistikker fra krisesentrene gjennom Sekretariatet. Sekretariatet har også vært informant til flere utredninger, og vært invitert til drøftinger rundt planlagte prosjekter og hovedfagsoppgaver. Sekretariatet viderefremmer også kontakt for studenter og forskere ut til informanter på krisesentrene. Sekretariatet blir ofte spurt om å komme med innspill og kommentarer på rapporter og notater før det publiseres. Det er flere grunner til at vi bør opprettholde vår posisjon som den viktigste premissleverandør, både til studenter, forskere og media. For det første kan vi da forhindre feilinformasjon og bli kvitt en del myter rundt problematikken. Ved å prioritere studenter, vil man være sikret at neste generasjon som møter de utsatte har den nødvendige bakgrunnskunnskap.

Krisesentersekretariatet har gjennom møter med Anja Bredal og Hilde Lidèn, som jobber ved Institutt for samfunnsforskning, deltatt i planleggingen av forskningsprosjekt om *Serieekteskap – omfang, art og kompleksitet*.

Forskningsprosjektet skal gi kunnskap om voldelige serieekteskap og om barnas situasjon i disse forholdene. Dette handler om menn bosatt i Norge som gjentatte ganger inngår ekteskap med en utenlandsk kvinne som han utsetter for vold, seksuelle overgrep eller andre krenkelser. I flere tilfeller opphører samlivet før kvinnen har fått varig oppholdstillatelse – fordi hun bryter ut eller fordi mannen ønsker en ny kone.

Prosjektet skal bidra til å gi kvinnene og barna den hjelp de har krav på, samt å motvirke negative stereotyper basert på løse gjetninger om transnasjonale ekteskap.

Phd-kandidat Ellen Hagen, har fått finansiert Dr. grads prosjekt: *New Forms of Governance in the realm of the Women's Shelter Movement. A Comparative Research on Gendered Violence*, av Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen.

Prosjektet tar utgangspunkt i ulike tiltak for voldsutsatte kvinner og barn. I Norge er det først og fremst krisesentrene som vil være i

fokus, i den komparative delen er det vår prosjektpartner, Masimanyane Women Support Centre i East London, Western Cape i Sør-Afrika, som vil utgjøre store deler av empirigrunnlaget. Målet med studien er å se på ulike organisasjonsmodeller for arbeid med voldsutsatte kvinner.

Flere av rapportene, notatene og prosjektene fra studenter og forskere har Sekretariatet lagt ut på hjemmesiden (www.krisesenter.com)

Media

Et mål med synliggjøring er å skape engasjement og forståelse i det norske samfunn for voldsutsatte kvinners situasjon. I dette inngår erkjennelsen av at kvinners likeverdige deltagelse i samfunnet blir svekket på grunn av vold. Sekretariatets mål er å være en pådriver for å få den private volden til i større grad å bli et offentlig ansvar, samt å få en debatt rundt kjønnsroller, begrepsbruk og likestillingsarbeidet i Norge. Gjennom media både på nasjonalt og lokalt plan, er vi også med på å øke et press på politikerne til å iverksette tiltak for å få til endringer og tiltak for de utsatte.

Daglig leder har blitt invitert til å skrive artikler, samt blitt intervjuet av flere fagtidsskrifter og lokale og riksdekkende aviser rundt temaet menns vold mot kvinner.

Media har belyst en del enkeltsaker i forbindelse med vold, trusler, drap, tvangsekteskap, voldtekt og prostitusjon og handel med kvinner. Krisesentrenes finansiering har også vært belyst flere ganger både i lokal og riksdekkende media. Størst oppmerksomhet har vi fått gjennom å sette på dagsorden situasjonen for kvinner med minoritetsbakgrunn. Dette med bakgrunn i at vi ser den sårbare situasjonen, da særlig for voldsutsatte kvinner som kommer til landet gjennom familiegjenforening. Mange søker opphold på selvstendig grunnlag i henhold til mishandlingsbestemmelsen i utlendingsforskriften. Tall for året viser at fire av ti får avslag. Dette anser vi som meget bekymringsfullt.

Det er en stor oppgave for organisasjonen å få frem et nyansert bilde av kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn. Media kan, med vår legitimitet, fremstille kvinner med

minoritetsbakgrunn kun som ofre. Særlig kan vi være med på å danne et stereotypet bilde av kvinner som kommer til landet på familiegjenforening med norske menn. Det er viktig å presisere at de fleste av ekteskapene fungerer bra, og at de er en ressurs for vårt samfunn.

Til eksempel har både norske og svenske aviser bidratt til å skape et bilde av russere generelt, men med hovedfokus på russiske kvinner som en trussel. Moralsk gjennom salg av rusmidler og seksuelle tjenester, helsemessig gjennom frykt for smittsomme kjønns sykdommer og tuberkulose. Russiske kvinner blir framstilt som prostituerte, eller at de er ute etter ekteskap for å utnytte mennene og vestens økonomiske goder.

Vi ser samtidig en økning av presseoppslag på lokalt nivå, og krisesentrenes arbeid blir i større grad synliggjort gjennom reportasjer og innlegg i sin region.

Sekretariatet har deltatt i flere debattprogrammer i forbindelse med flere temaer relatert til krisesentrene og menns vold mot kvinner. Sekretariatet blir også kontaktet for bakgrunnstoff og informasjon til dokumentarprogrammer.

Internasjonalt arbeid

I Krisesentersekretariatets mandat er deltagelse og samarbeid i det internasjonale arbeidet mot menns vold mot kvinner svært viktig. Vi ser solidaritetsarbeid som viktig for at en global kvinnebevegelse kan dra nytte av hverandre i kampen mot kvinneundertrykking.

Sekretariatet har også dette året hatt mye besøk av kvinneorganisasjoner, personer som jobber innen forvaltningen og politikere fra andre land. Målet er å se hvordan vi driver krisesentrene, og organisasjonens arbeid for å bekjempe menns vold mot kvinner.

I løpet av året har vi deltatt på seminarer både i Europa og i Afrika. Her har hovedfokuset vært på vold og mishandling, støtte og drift av krisesentre, og på prostitusjon og sexhandel med kvinner.

Med midler fra Operasjon Dagsverk gjennom FOKUS støtter vi et krisesenter prosjekt i Sør-Afrika

NORDISK nettverk om vold, kjønn og etniske minoriteter.

Det nordiske nettverket er representert av både forskere, representanter fra krisesenterorganisasjonene og andre resurspersoner fra Danmark, Sverige og Norge. Prosjektet "Vold i nære relasjoner og etniske minoriteter" – har som målsetting å undersøke bakgrunnen for at minoritets-kvinner er overrepresentert på krisesentre i Norden.

Prosjektet er finansiert gjennom NorFa (Nordisk Forskerutdanningsakademi)

De ønsker å fokusere på hvordan de samfunnsmessige strukturer takler de krav kvinnes situasjon krever, samtidig som prosjektet ønsker å belyse hvilke konsekvenser menns vold mot kvinner gir sett i et familie og sosialt perspektiv.

Problemstillingen om kjønn, vold og etnisitet er et relativt utforsket område i Norden. Dette har som kjent ikke forhindret en hissig offentlig debatt om emnet. En nyansert debatt har gitt næring til myter og forestillinger om en "naturlig" voldelig adferd hos enkelte etniske grupper.

Det er derfor et grunnleggende behov for reel kunnskap for å få en mer konstruktiv og nyansert debatt på området.

Når flere kvinner med minoritetsbakgrunn oppsøker krisesentrene, gir det samtidig sentrene nye utfordringer. Særlig med henblikk på språkproblemer, annerledes adferdsmønstre og særlige traumatiske livshistorier.

I løpet av året er det gjennomført et møte der relevante problemstillinger rundt kvinnes situasjon ble diskutert på bakgrunn av utvalgte intervju med kvinner med minoritetsbakgrunn. Fokus i intervjuene har et særlig fokus på hvordan problemet med manglende oppholdstillatelse påvirker kvinnene, og i hvilken grad kvinnene får den rette hjelpen.

Norge er representert i nettverket ved Rachel Paul og Linda Kartawich fra Likestillings-senteret, Anja Bredal fra Institutt for samfunnsforskning og Tone Skjelbostad fra Krisesentersekretariatet.

Rapport fra prosjektet vil bli publisert i løpet av 2005.

Ønskes mer informasjon om prosjektet, se:
<http://www.celi.dk/norfa/norfadk1.html>

DAPHNE-programmet

Med bakgrunn i rapporten «Drømmen om det gode liv» fikk Likestillings-senteret og Krisesentersekretariatet tildelt midler fra DAPHNE-programmet, som er EUs innsats til bekjempelse av vold mot barn, ungdom og kvinner. Prosjektets tittel er «Service.provision and policy-making for minority women victimised by perpetrators». Likestillings-senteret har stått som hovedansvarlig for prosjektet, og deltagere øvrige deltagere er: Stigamot krisesenter i Reykjavik, Island, Autonomes Frauenhaus i Lubeck, Tyskland, Landsorganisasjonen i Danmark (LOKK) og Krisesentersekretariatet, Norge.

I 2003 og 2004 har Krisesentersekretariatet gjennomført et nasjonalt og et lokalt tiltak ut fra prosjektets mandat. Tove Hægg Versland fra Vest-Agder krisesenter har hatt ansvaret for det lokale tiltaket, og daglig leder har hatt ansvaret for det nasjonale tiltaket.

Prosjektet har sett nærmere på situasjonen for kvinner som ankommer ovennevnte land og gifter seg eller blir kjærester med lokale, etnisk danske, svenske, tyske eller norske menn.

Enkelte av kvinnene som ankommer utsettes for seksualisert vold og vold i hjemmet. Prosjektet har vurdert hvordan politi, krisesentre og helsevesen bedre kan fange opp kvinnene som utsettes for vold i hjemmet. På grunnlag av prosjektets funn foreslås anbefalinger til nasjonale myndigheter og EU.

I mai ble det gjennomført et avsluttende seminar i Danmark. Målet her var å se på hvordan de deltagende land skulle følge opp det videre arbeid med bakgrunn i de anbefalinger rapporten foreslår, både på lokalt og nasjonalt nivå.

Rapport fra Daphneprosjektet ligger under internasjonalt på www.krisesenter.com

Nordiske Kvinner mot Vold

Den 11. konferansen Nordiske Kvinner mot Vold ble arrangert 3. til 5. sep i Kristiansand i Norge.

Gjennom 11 hovedinnledere hadde konferansen fokus på blant annet prostitusjon, sexslavehandel med kvinner og barn, voldelige fedre og politiets innsats og organisering i forhold til voldsutsatte kvinner og barn. Et særskilt fokus ble satt på voldsutsatte kvinner med funksjonshemming, da det parallelt under konferansen ble arrangert en nordisk workshop rundt denne tematikken.

Ut fra debatten under konferansen kan man konstatere at lovverk og tiltak på visse områder i enkelte land har gått fremover, og i andre sammenheng har stagnert eller ikke eksisterer.

Slik situasjonen er i dag, bærer ofrene fortsatt konsekvensene av trusler og vold i form av svekkede livsmuligheter, og i ytterste konsekvens et liv på flukt med helt ny identitet. Nordiske Kvinner mot Vold er meget bekymret over at samfunnets fokus, i forbindelse med menns vold mot kvinner, fremdeles handler om å reparere eller redusere skadevirkningene og konsekvensene av mannens vold i stedet for å gjøre menn ansvarlig for deres handlinger og forebygge vold. Til dette skjer, foreligger det fortsatt et

stort behov for hjelp og støtte til ofrene for menns og fedres vold.

Under konferansen ble det gjennomført åtte workshops, der Norge deltok med tre der følgende tema ble diskutert:
Lokal organisering av hjelpen til voldsutsatte kvinner og barn v. daglig leder Guri Vold, Vest-Agder krisesenter.
Feministers organisering av arbeidet mot prostitusjon og handel med kvinner i Norge. Ved Ragnhild Forså, Mosjøen krisesenter, og medlem i Nettverk mot prostitusjon og handel med kvinner. Flerkulturell kompetanse i arbeidet med voldsutsatte kvinner og deres barn på krisesentrene. v. Kristin Berntsen, Oslo krisesenter.

Innlegg og foredrag fra konferansen ligger under Internasjonalt på www.krisesenter.com

Nordisk referansegruppe

På konferansen som ble arrangert på Færøylene i 2000, ble det vedtatt at det skulle være et til to møter av en representant fra hvert av de nordiske landene i forkant av den årlige konferansen Nordiske Kvinner mot Vold. Den Nordiske referansegruppa har gjennomført to møter der programmet for konferansen på Island er blitt diskutert. Daglig leder av Krisesentersekretariatet er Norges representant i referansegruppa.

Referansegruppa er enige i at hovedfokuset på konferansen i 2005 skal være kvinner på flukt. Her vil både kvinneperspektivet, barneperspektivet, her under barnefordeling, og de ansvarlige i samfunnet bli belyst.

FOKUS og Krisesentersekretariatet på besøk hos NGOCC, Zambia 16.03.04-22.03.04

En norsk delegasjon bestående av Mette Moberg, Hanne Lotte Moen og Ingrid W. Jæger fra FOKUS og daglig leder av Sekretariatet var invitert til Zambia for å se på muligheten for samarbeid med Non-Governmental Organisation` Co-ordinating Committee (NGOCC).

NCOCC er en paraplyorganisasjon som ble etablert i 1985. Målet er å arbeide for likestilling og for sosiale, økonomiske og

kulturelle og politiske rettigheter for kvinner i Zambia.

Turen var dekket med midler fra Den Norske Ambassade i Zambia, og daglig leder var spesielt invitert av ambassaden for å informere om Krisesentersekretariatets arbeid, og krisesentrene organisering og drift.

Det første besøk hos NGOCC startet med flere sesjoner hvor den norske delegasjonen og NGOCC arbeidet i grupper og i plenum for å bli kjent med hverandres organisasjoner, arbeidsoppgaver og utfordringer. Vi reflekterte her rundt egne forventninger til besøket og til framtidig samarbeid. Vi så alle ganske raskt at de sekretariatene har en rekke fellestrekk. Vi har mange felles arbeidsoppgaver og felles utfordringer i forhold til medlemsorganisasjonene og myndigheter.

Det ble også gjennomført et møte med den Norske ambassaden. Her deltok ambassadør Halvard Lesteberg, Arne Olsen og Marit Lillejordet Karlsen. Ambassaden orienterte litt generelt om situasjonen for kvinner i Zambia. Deretter orienterte de om hvorfor de synes samarbeidet mellom FOKUS og NGOCC er viktig og satse på.. De mener at de har funnet to gode partnere som kan være til gjensidig nytte for hverandre.

Ambassaden har nå overført all den norske støtten til kvinneverdte prosjekter til NGOCC, som nå får ansvaret for fordeling av midler blant sine medlemsorganisasjoner. Medlemsorganisasjonene i NGOCC kan søke om 100% finansiering av prosjekter.

Masimanyane Women Support Centre

Temaet for samarbeidsprosjektet var og er eliminering av vold og overgrep mot jenter og kvinner, med særlig fokus på tiltak som vil styrke jenter og kvinners situasjon. I tillegg til å gi praktisk støtte og hjelp til voldsutsatte, har Masimanyane bl.a utviklet utdanningsprogrammer både for skoleungdom, kvinner, og nå også menn. Dette for å skape en bevisstgjøring om kvinners menneskeretter, likestilling og enhver form for kvinneundertrykking. Gjennom å skape en bevisstgjøring, og øke kunnskapen rundt kvinners rettigheter, og vold mot kvinner

spesielt, vil programmene bidra til en bedre framtid for jenter og kvinner.

11 år etter apartheid er Sør-Afrika fortsatt et land i stadig utvikling. Landet topper fremdeles negative statistikker hva gjelder voldskriminalitet, vold mot kvinner og barn spesielt, og også HIV/AIDS. Dette gir Masimanyane store utfordringer. Det krever fleksibilitet og evne til å til enhver tid vite hva som må prioriteres, og hvilke tiltak som er mest hensiktsmessige. De føler selv de har beholdt sin profesjonelle integritet både hva gjelder mål og gjennomføring av programmer i tråd med målsettingen.

Det er en økende trend i Sør-Afrika at NGO lærer opp personer for så å "miste dem" til næringslivet eller offentlig virksomhet. Det skaper praktiske problemer for organisasjonene, og koster selvfølgelig mye, ikke minst økonomisk. Samtidig må likevel dette sees på som positivt, da det hjelper svarte kvinner spesielt til å slippe inn på arbeidsmarkedet, og at stadig nye læres opp.

Sør-Afrika er fortsatt et relativt nytt demokrati, med en av verdens mest progressive grunnlover og regelverk. Likestilling og bekjempelse av vold mot kvinner har høy politisk prioritet, men virkeligheten er likevel en ekstremt høy voldsfrekvens mot kvinner og barn. I slumområdene er det økende antall barn som voldtar barn. HIV/AIDS sprer seg med epidemisk hastighet, og voldtekt er ofte ensbetydende med HIV smitte. Unge jenter søker til storbyene og mange tvinges til prostitusjon. Dette fører ofte til HIV/AIDS og svangerskap. Så kommer de gravide og syke hjem, dør og besteforeldrene sitter igjen med ansvaret for barnebarna.

Masimanyane samarbeider med lokale, regionale og nasjonale myndigheter, og deres forskning, kunnskap og erfaring brukes av myndighetene på forskjellig plan. I forhold til norske bistands kriterier burde Masimanyane oppfylle de fleste krav. Deres arbeid for å bedre jenter og kvinners levekår, bekjempe HIV/AIDS, samt sikre menneskeretter for HIV positive er viktige for å styrke demokratiet.

Siden Masimanyane ble etablert i 1996 har det utviklet seg til å bli et anerkjent ressurs- og

kompetansesenter i Sør-Afrika. De har også etablert solide nettverk. Hovedmålet, eliminering av menns vold mot kvinner vil det sannsynligvis ta flere år å bekjempe. Hvilke tiltak som prioriteres underveis varierer ut fra faglige vurderinger og praktiske hensyn. Og ikke minst de utfordringene endring av samfunnsstrukturer gir.

Situasjonen for NGOere i Sør-Afrika er fortsatt usikker. De er foreløpig avhengige av økonomisk bistand utenfra, men målet er å få lokal og nasjonal støtte til driften. De ser også potensialet i sin egen kursvirksomhet, som de etter hvert ønsker å ta seg betalt for i større grad enn tidligere. Faglig er de fullt i stand til å fortsette sitt prosjekt, men det forutsetter selvfølgelig en relativt stabil økonomi.

Også når det gjelder Mannsprosjektet, organiseringen av hjelpen til voldsutsatte og opplysningsarbeid rettet spesielt mot barn ser vi fortsatt for oss at Krisesentersekretariatet og Masimanyane kan ha god nytte av å utveksle erfaringer og videreutvikle samarbeidet. Krisesentersekretariatet har i mange år samarbeidet med Alternativ til Vold her hjemme. Masimanyane har startet ”mannegrupper” syv steder.

Årsakene til de ekstremt høye forekomstene av vold og overgrep mot kvinner og barn i Sør-Afrika, er sammensatte. Strukturell vold, kultur, tradisjoner, religion og fattigdom. Man ser dessverre en økende fundamentalisme hva gjelder kulturelle tradisjoner som spesielt rammer kvinner og barn. Det må reflekteres i tiltakene, og det gjør Masimanyane. I løpet av de ni årene de har drevet organisasjonen, har de rukket utrolig mye, men fremdeles er utfordringene store. Ved å støttet arbeidet til Masimanyane bidrar vi til å bedre jenter og kvinners situasjon i et langsiktig perspektiv.

Rundebordskonferanse om handel med kvinner 22.-23. november i Sør Afrika
Samarbeidssenteret vårt i Sør-Afrika, Masimanyane Women Support Centre (MASWSC), arrangerte en rundbordskonferanse om menneskehandel med kvinner og barn, under 16 dagers aksjonen i år. Hensikten var å sette temaet på dagsorden, og etablere samarbeidsnettverk blant de

organisasjonene som er, eller vil bli, berørt av dette.

Bakgrunnen for at Krisesentersekretariatet deltok, var at direktøren for MASWC, Lesley Ann Foster, var på Landskonferansen på Gjøvik i 2003 hvor handel med kvinner var et av temaene, og ville benytte seg av vår erfaring. Sekretariatet skulle presentere hva myndighetene har gjort, krisesenterbevegelsens rolle, og ikke minst utfordringene vi står ovenfor i møte med problematikken.

Konferansen fant sted i East-London, i Eastern Cape provinsen, hvor MASWSC holder til. På konferansen deltok representanter fra myndighetene og organisasjoner både fra East London, Cape Town og hovedstaden Pretoria.

Sør-Afrika er rammet av menneskehandel med kvinner og barn på tre plan, både som ”avsender”, transitt og mottager. Sør-Afrika har ratifisert Palermo protokollen nå i 2004, og jobber med å implementere den i lovverket.

International Organisation on Migration`s (IOM) representant fra Pretoria, presenterte IOM sitt arbeid mot trafficking nasjonalt og internasjonalt. Hun kunne fortelle at de har 75 trafficking prosjekter globalt. Hun presenterte også Palermoprotokollen, og sa at IOM jobber etter protokollens intensjoner og definisjoner på hva trafficking er. Ifølge Sør-Afrikansk etterretning er bare 5% av menneskehandelen til og i Sør-Afrika, menn som jobber på slavekontrakter. Resten er kvinner og barn. Noen jobber på slavekontrakter som hushjelper og i industrien, men de fleste er ofre for sexslavehandel.

Enkelte barn brukes av trafficking-nettet eller mafiaene, som tiggere eller for salg av kroppsdelar. Men barn brukes også i stadig større grad på sex-markedet. Mens konferansen fant sted, ble en Nigeriansk liga i Sør-Afrika sprengt. De hadde kidnappet skolebarn under 15 år, til trafficking.

IOM driver forskning, rådgivning samt assisterer ofrene i møte med myndigheter og det offentlige hjelpeapparat, både medisinsk og juridisk. De jobber også for kompetanseheving på temaet i alle sektorer. Det at de har kontorer "world wide" gjør det mulig for dem å hjelpe kvinnene til rehabilitering og evt. reetablering i hjemlandet dersom det er det de ønsker.

Deltagerne som jobbet i MASWSC og deres undergrupper fortalte om tenåringsjenter som søkte lykken i storbyene og kom syke hjem når de hadde utviklet AIDS. Noen kom aldri hjem igjen. Dette var utgangspunktet for en debatt omkring sårbarhet og hvordan styrke disse jentenes muligheter til et godt liv. Hvordan motivere dem til utdanning og hindre dem fra å reise inn til storbyene hvor de lett blir ofre for prostitusjon eller trafficking. Altfor mange sørafrikanske jenter har vokst opp med kjønnsbasert vold og overgrep, noe som øker deres sårbarhet. Som vi vet fra forskning på prostitusjon og mishandling her hjemme, øker sårbarheten for å bli utnyttet i prostitusjon dersom en person har vært utsatt for overgrep i barndommen.

Molo Songololo, organisasjonen som jobbet med barn og unge i Cape Town, kunne fortelle at årlig forsvinner hundrevis av barn i Sør-Afrika. Mange av disse barna, særlig barn mellom 12 og 18 år, regnet de med ble solgt til sex- og prostitusjonsmarkede.

Ane Aadland, som deltok på vegne av Sekretariatet, la fram regjeringens handlingsplan, politiets retningslinjer og krisesentrenes erfaringer i møte med ofrene. Selv om det er iversatt flere tiltak i Norge, er det mye arbeid som gjenstår. Både til politi og myndigheter klarer å håndtere trafficking saker og hjelpe kvinnene ut av slaveriet, og til at vi på krisesentrene har et fungerende tilbud til denne gruppen kvinner.

En del krisesentre har erfaring med ofre som er kommet til landet på familieegenforening og identifiseres som ofre for trafficking ut fra Palermoprotokollen.

Rachel Paul fra Likestillingscenteret i Norge, poengterte viktigheten av å se trafficking i et kjønnsperspektiv og et feministisk perspektiv. Hvem er de potensielle ofrene og hvordan forhindre at de blir ofret? Her ligger vårt ansvar og vår utfordring. Norge som er et mottagerland, må eliminere etterspørselen. Sette fokus på kunden som er med på å opprettholde et marked. For å få bukt med trafficking må vi følge svenskene og kriminalisere sexkjøperen på linje med halliker og bakmenn. Så lenge det er tillat å kjøpe kvinnekropper er det håpløst å avdekke organisert menneskehandel.

Under debatten om prostitusjon og menneskehandel ble det også satt fokus på

fattigdoms-problematikken. Det er de fattigste som rammes også i Sør-Afrika, og kvinner rammes hardest. Samtidig som de som regel sitter med ansvaret for familien.

Konferansen konkluderte med at menneskehandel er et globalt problem og det internasjonale samarbeidet må styrkes. På et nasjonalt nivå må hvert enkelt land iverksette juridiske lovendringer som beskytter ofre for menneskehandel, samtidig som det må iversettes hjelpe- og forebyggende tiltak.

Utfordringen for MASWCS og samarbeidsorganisasjonene blir å bygge et nettverk mot trafficking som kan kartlegge omfanget i Sør-Afrika, drive opplysningskampanjer med fokus på kundene og etablere hjelpetilbud til ofrene. Det aller viktigste, og vanskeligste, er å forhindre at flere blir utsatt for menneskehandel.

Internasjonal konferanse i Alba i Italia.

22. – 24.01.04

Iroko Assosiatton, som er en hjelpeorganisasjon for ofre for menneskehandel, stod som arrangør. Konferansen handlet om de nye tendensene i Europa der stater ønsker å regulere prostitusjon. Noen argumenterer for å se på prostitusjon som et yrke, og at deprostituerte skal ha samme rettigheter som andre arbeidstakere. Andre argumenterer for at prostitusjon er vold mot kvinners rettigheter, og en del av menns vold mot kvinner. Det kan derfor ikke betraktes verken som et fritt valg eller som arbeid. Kampen mot prostitusjon er nødvendig for å stoppe handel med kvinner.

I følge Esohe Aghatise fra Nigeria, som er jurist, FN-ekspert på trafficking og grunnlegger av IROKE, er handel med kvinner det moderne slaveri. Hun fortalte at 700 000 afrikanske og asiatiske kvinner traffickeres til EU-land hvert år. Hun mener at de fleste land i Europa må gjøre flere ting: undersøke, se på lovverket, beskytte, rehabiliter og drive kompetanseheving.

Konferansen hadde et stort fokus på hjelpetiltak og rehabilitering ved hjelp av arbeid, utdanning og bygging av nettverk til ofre for menneskehandel.

Flere organisasjoner fortalte om erfaringene som er gjort for å hjelpe ofrene. Noen kvinner

har fått hjelp til å dra tilbake til opprinnelseslandet, andre organisasjoner jobbet med kvinner som hadde fått oppholdstillatelse. Her ble kvinnene en del av nettverket, og hjelpen ble gitt ut fra prinsippet hjelp til selvhjelp. Her ble det gitt hjelp til språkopplæring, utdanning og arbeid.

Fra Norge deltok Angete Strøm, som jobber i uteseksjonen i Bergen, Marit Kvamme fra Kvinnefronten og Kari Mette Fjeld, Indre Østfold krisesenter, fra Krisesentersekretariatet.

Krisesentersekretariatet vil takke Ragnhild Forså fra Møsjoen krisesenter, Heidi Olden Eng og Ane Aadland fra Gjøvik krisesenter, Tone Skjebostad fra Oslo krisesenter, Tove Hægg Versland fra Vest-Agder krisesenter og Kari Mette Fjeld fra Indre Østfold krisesenter for arbeidet som er utført i forbindelse med prosjekter, konferanser og møter.

Oppsummering

Krisesentersekretariatet har gjennom året arbeidet aktivt utad med å sette dagsorden og kommet med konkrete forslag til tiltak overfor myndigheter og andre i kampen mot menns vold og andre former for kvinnekriminering.

Krisesentersekretariatet er av myndighetene bevilget midler for å drive den nasjonale krise- og informasjonstelefonen, samt koordinere trygge oppholdssteder til kvinner utsatt for menneskehandel. Krisesentrene har stor legitimitet og har vist at de også er i stand til å ivareta og hjelpe kvinner ut av menneskehandelsituasjonen.

Samarbeid mellom andre organisasjoner og forskningsmiljøer, både nasjonalt og internasjonalt, er styrket gjennom året. Dette er svært viktig da mye av kunnskapen om vold og konsekvensen av volden besitter krisesentrene etter over 25 års drift.

Forskningen tar opp temaer som krisesentrene selv er opptatt av. Det er iver satt flere forskningsprosjekter med fokus på kvinner med minoritetsbakgrunn. Dette med bakgrunn i den økningen av kvinner som kommer på familiegjenforening som har vært utsatt for vold og overgrep. Mange av kvinnene er på en måte "fanget mellom liv og lov", da oppholdstillatelsen er betinget av ekteskapet i tre år. Mange kvinner som kommer til krisesentrene frykter å bli kastet ut av landet hvis de ikke kan dokumentere volden.

Rapporter som Krisesentersekretariatet har utarbeidet i løpet av 2004 baserer seg på krisesentrenes erfaringer. I samarbeid med noen organisasjoner tilsluttet FOKUS, er det utarbeidet en alternativ rapport til FNs Kvinnekonferanse Beijing + 10 som skal arrangeres i 2005. Rapporten viser noen av de utfordringene Norge står overfor i forhold til Norges oppfølging av handlingsplanen fra FNs kvinnekonferanse i Beijing i 1995. Rapporten har områdene som står høyt oppe på dagsorden i de kvinnepolitieske

organisasjonene. Temaet menns vold mot kvinner har fått en sentral plass, med viktige underpunkter som trafficking, voldtekt og utfordringene ved å stadig styrke krisesentrenes virksomheter.

FOKUS fikk i løpet av året tildelt tv-aksjonen i 2005. Lev vel – en verden uten vold mot kvinner vil bidra til at flere får kunnskap og informasjon om hva som skal til for å skape endring og en rettferdig verden. Midlene fra innsamlingsaksjonen skal være med på å gi kvinner utsatt for vold flere valgmuligheter og et bedre liv i Afrika, Asia og Midtøsten, i Latin-Amerika og i Øst-Europa.

Tove Smaadahl

Tove Smaadahl
Daglig leder

Heidi Olden Eng (sign.)
KU rep. Region Sør/Øst

Trude Langås (sign.)
KU rep. Region Nord

Tove Hægg Versland (sign.)
KU rep. Region Sør/Øst

May Lise Skogøy (sign.)
KU rep. Region Vest

May Uteng Pedersen (sign.)
KU rep. Region nord